LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabāce. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 19 (213)
Ceturtdien, 1949. g. 17. febr.
Iznāk trijās reizēs nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čulītis. Galvenais redaktors K. Rabāce (šobrīd darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Čulītis. Redaktori: L. Bērziņš, B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus Zimmermann Str. 2 (tālr. 50).

Ko Norvēģija atbildēs Padomju Savienībai?

Lange atgriezies Oslo

ASV satversme kavē Atlantika paktu

Šķietamais atslābums Atlantika pakta veidošanā, ko ar lielu skaļumu pagājušās nedēļas beigās izgavilēja Maskava un tās satelīti, jau pārvarēts. Trešdien Norvēģijas ārlietu ministrs Lange atgriezās Oslo un viņa izsmēlēju ziņojumu par apspriedēm Vašingtonā un Londonā parlaments uzklausīs vēl pirms nedēļas beigām. Tikai tad lems par atbildi Padomju Savienībai. Vispārējais noskaņojums tiklab Skandināvijas valstīs, kā arī ASV un Lielbritanijā ir par iespējami drīzu visu viedokļu saskaņošanu un formālo satversmju grūtību pārvarēšanu. ASV senātā sākušās debates par Atlantika paktu. Kamēr senātors Konnelijs grib respektēt ASV satversmes burtu, kas aizkavē tūlītēju drošības garantēšanu Norvēģijai, senātors Vandenbergs prasa likumu pielaikot varbūtēja atomu kara prasībām, kas nepieļauj vilcināšanos. „Ja Atlantika pakts būtu pastāvējis 1939. gadā, otrs pasaules karš nebūtu vispār sācies," teica Vandenbergs.

Noslēdzot savu viesošanos Londonā, ārlietu ministrs Lange otrdienas vakarā Norvēģijas sūtniecības telpās sarīkoja dineju, kurā ieradās arī Bevins. Pirms tam dienā Langem bija garāka saruna ar Anglijas ārlietu ministru. Iznākdams no Bevina kabineta, Lange teica: „Es esmu apmierināts ar sarunu iznākumu tiklab Londonā, kā arī Vašingtonā. Baumas, ka mans brauciens būtu nevis veicinājis, bet gan aizkavējis Atlantika pakta parakstīšanu, ir gluži aplamas. ASV konstitūcija paredz, ka kara pieteikumu kādai valstij var izlemt tikai Savienoto Valstu kongress ar ²/₃ balsu vairākumu. To es zināju jau pirms brauciena uz Vašingtonu, un man bija skaidrs, ka tūlītējas garantijas Norvēģijai es saņemt nevarēšu. Toties mēs Vašingtonā saskaņojām viedokli, ka šādas garantijas mazajām Eiropas valstīm nepieciešamas, ja to pievienošanās Atlantika paktam notiku tūlīt. Visas informācijas par domstarpībām ir aplamas. Es ceru, ka ar manu braucienu pakts pasteidzināts, kā to jau rāda debates, kas sākušās ASV senātā."

Lange otrdien uz Londonu bija izaicinājis arī Norvēģijas sūtni Parīzē, lai tas papildinātu viņa ziņojumu Norvēģijas parlamentam ar jaunāko Francijas viedokli Atlantika pakta jautājumā. Zīmīgi, ka pieņemšanā Norvēģijas sūtniecībā ieradās arī Turcijas ārlietu ministrs Sadaks, kas arī otrdien apspriedās ar Bevinu par Atlantika pakta paplašināšanu Vidusjūras telpā, piesaistot Turciju. No Parīzes nāk ziņas, ka Francija pieprasīs arī Itālijas iesaistīšanu Atlantika paktā, aizrādot, ka šis pakts būtu Francijai nenozīmīgs, ja „Vidusjūras pakaļdurvis paliek vaļā".

Skaidrs, ka svarīgākās apspriedes arī pēc Langes aizbraukšanas risinās joprojām Vašingtonā. No drīzas ASV izšķiršanās par tūlītējas drošības garantēšanu mazajām Eiropas dalībniecēm atkarīga pakta drīza parakstīšana. Ja ASV savas satversmes dēļ šādas garantijas atsakās dot, tad paktu iecerētājā veidā arī pēc mēneša vai pat ilgāk parakstīt nevarēs un būs jāķeras pie lāpīšanās ar Skandināvijas un Beneluksa reģionāliem drošības nolīgumiem. Ar to būtu panākts visai maz, jo reālas militāras vērtības šādiem „ielāpiem" nav un kārdinājums „kādam uzbrucējam" joprojām būtu liels.

Arī angļu prese mēģina, cik spēdama, veicināt Vandenberga viedokļa popularitāti. „Manchester Guardian" raksta: „Ir bēdīgi, ka Norvēģijai vajadzēja atgriezties no Vašingtonas tukšā.n rokām. Tūlītējas garanatijas tai nepieciešamas. Kādēļ ASV vajadzēja paktu tā steidzināt, ja tā nebija visu sagatavojusi, kas mazajām Eiropas valstīm vajadzīgs, iekām tās Padomju Savienības degungalā demonstrē savu nostāju?"

„Daily Mail" prasa rietumu valstīm parādīt savu spēku ārieni. „Mums nepietiek ar to, ka mēs zinām, ka esam stipri. Šis spēks jādemonstrē tāpat kā mūsu vienprātība".

„Daily Telegraph" Katēgoriski atsauc baumas, ka Langes brauciens būtu aizkavējis pakta parakstīšanu. Pārējā angļu prese, acīm redzot, gan ar ievadiem, gan Langes intervijām balsta Bevina viedokli, kas prasa drīzu ASV izšķiršanos par tūlītēju garantiju došanu.

Liekas, ka Eečesons arī no savas puses mēģina panākt pilnīgu demokratu un republikāņu uzskatu vienveidošanu. Otrdien viņš apspriedās ar Dallesu, Vandenbergu un Konneliju.

(Beigas 5. lpp.)

Karaspēka kustības un slepeni manevri Austrumvācijā

„Die Neue Zeitung" Berlines izdevums ziņo, ka pēdējās nedēļās Austrumvācijā, sevišķi Meklenburgā, notiek intensīvas papadomju armijas kustības, ko krievi cenšas saglabāt kā lielu noslēpumu. Sarkanarmijas galvenās masas koncentrē Meklenburgā, Ziemeļjūras rajonā un Priekšpomerānijā. Visvairāk pastiprināti garnizoni gar britu joslas robežu, sevišķi Šlezvigas-Holšteinas telpā. Meklenburgā pēdējā laikā palielinātas arī flotes vienības, kuŗu skaitu novērtē uz 5000 vīriem. Saņemta informācija, ka Ziemeļjūrā notiek zemūdeņu manevri aviācijas atbalstā.

10.000 baltiešu gatavojas atstāt Zviedriju

Jauns krievu iebaidīšanas manevrs

Zviedrijas latviešos un pārējos baltiešu bēgļos zināmu satraukumu radījusi pieaugusī padomju aktivitāte un it sevišķi jaunākais mēģinājums ar individuāliem „ielūgumiem" katram baltiešu bēglim ietekmēt viņus repatriēties vai vismaz iebiedēt. Pēc zviedru preses ziņām, šī padomju aktivitāte un neatlaidīgā interese par bēgļiem mudinot tūkstošiem baltiešu domāt par Zviedrijas atstāšanu šovasar.

Boļševiku aktivitāte Skandināvijā pieaugusi ne tikai diplomātijas un politiskā laukā vien, bet spēji atdzīvojusies arī pagrīdē, tāpat tai vidē, kas, starp šiem abiem padomju aktīvitāties poliem atrodoties, būtu apzīmējama par pusoficiālu. Kopš atklājās „desinforma" pastāvēšana, kuŗa uzdevums ar puslīdz ticamām, bet neīstām ziņām jaukt patieso informāciju par Padomju Savienību, pēdējā laikā Zviedrijas baltiešus savilņojis kāds jauns boļševiku „uzmanības" pierādījums.

„Latvju Vārds" raksta, ka Padomju Savienības konsulāts Stokholmā sācis piesūtīt Zviedrijas baltiešiem ikvienam personīgi viņa dzīves vietā apkārtrakstu, kurā aicina viņus atgriezties dzimtenē. Šie uzaicinājumi pavairoti rotātora technikā, un tajos vārds dzimtene viscaur lietots ar lielo D, tāpat kā līdzīga veida apkārtrakstos, kas parādījušies Vācijā. Saturs īsumā šāds: „Cienītais pilsoni! Padomju sūtniecības Zviedrijā konsulārā daļa ar šo paziņo, ka jūs tuvākajā laikā varat atgriezties Dzimtenē. Jūs varat ņemt līdzi visas personīgās mantas. Visus ceļa izdevumus no Stokholmas līdz Jūsu mājām samaksās Padomju valsts . . . Griezieties pie Padomju sūtniecības konsulārās daļas utt."

Šie uzaicinājumi savilņojuši Zviedrijas baltiešu prātus. „Latvju Vārds" aicina neļauties pānikai šīs boļševiku rotētās lapeles dēļ un atgādina Zviedrijas atkārtotās deklarācijas, ka nevienu piespiedu kārtā uz okupēto dzimteni nesūtīs. Tomēr baltiešu nedrošības sajūta sasprindzinātā politiskā stāvokļa ietekmē vēl pieaugusi. Viņus sevišķi nodarbina divi jautājumi — kas piegādājis Padomju sūtniecībai baltiešu adreses, un — uz kurieni izceļot. Šai sakarā „Aftonbladet" raksta, ka minēto notikumu ietekmē šogad Zviedriju gatavojoties atstāt ap 10.000 baltiešu. Savā laikā jau atzīmējām Zviedrijas baltiešu kollektīvo pirkumu Anglijā — tvaikoni „Badger", kas tagad atrodas Landeskronas ostā. Kuģi vada latviešu kapteinis un uz tā vietas 500 pasažieriem. „Aftonbladet" piebilst, ka tvaikonis šovasar vairākkārt došoties uz Kanādu un atpakaļ, jo Kanādā esot vērojami centieni atbalstīt baltiešu imigrāciju.

VAI KREMLIS ŠOVASAR PĀRIES DEFENSĪVĀ?

NOVĒROTĀJI DOMĀ, KA STAĻINS VAR NOPIETNI SĀKT MEKLĒT MIERU

Pēc pēdējo divi nedēļu politiskās aktivitātes uz brīdi iestājies atslābums. Staļina „miera ofensīva" izčākstējusi, un arī rietumu pretofensīva ar Atlantika paktu iegājusi mierīgākā gultnē. Ķīnā sācies sarunu posms un taustīšanās komūnistu un kuomintanga starpā. Palestīnā ar Izraēlas valsts nodibināšanos kara liesmas apslāpētas. Rietumeiropā pašreiz ievērojami rāmāks gaiss nekā pirms gada. Pat Berlinē tiešas eksplozijas briesmas šobrīd nedraud. Kamēr no Rietumeiropas valstīm galvenokārt nāk labvēlīgas ziņas par saimniecisku atspirgšanu un labām cerībām nākotnē, zemēs aiz dzelzs aizkara rūgst. Apcietināšanas un spiegu prāvas, sabotāža un neapmierinātība, bēgšanas un terrors, nabadzība un posts ir ziņas, kas raksturo Padomju Savienības iespaida sfairu.

Ko šai situācijā daris Staļins? Kādi plāni kominformam nākamajiem mēnešiem? Vai beidzot krievi nesāks atvilktīties, redzot pārāk nopietnu pretestību rietumos?

No pēdējo dienu ziņām par informāciju, ar ko apmainījušies ASV un Lielbritanijas ārlietu ministri, kā arī Skandināvijas valstu sūtņi un Vašingtonas senāta ārlietu komisija, izriet, ka visa rietumu diplomātija pašreiz balstās uz diviem apsvērumiem: 1) Staļina „miera ofensīva" bijis tīrs propagandas triks rietumu skaldīšanai un iekšējām vajadzībām, 2) politiski un stratēģiski apsvērumi varētu pamudināt Padomju Savienību drīz sākt nopietnas sarunas par saprašanos ar rietumiem, pie tam — jo drīzāk reālizētos Atlantika pakts un Eiropas ūnija, jo piekāpīgāks kļūtu Staļins un viņa politbirojs. Liekas, tāpēc arī ASV un Lielbritanijas rīcība bija tik asa un noteikta. Bevins skaidri pateica nē, un Eečesons Trumena uzdevumā darīja visu, lai paātrinātu Atlantika pakta tapšanu.

„Newsweek" Londonas bireja vadītājs Vanderšmits ziņo, ka Anglijas galvaspilsētā sagaida Staļina taustīšanos pēc nopietna miera pakta. Kā tagad no dokumentiem zināms, 1939. g. Staļins un nevis Hitlers bija slavenā Ribentropa pakta ierosinātājs, ko mēnesi pirms kara sākšanās parakstīja. Maskavā, reizē nolemjot nāves spriedumu arī Baltijas valstīm. Vanderšmits starp citu saka: „Ietekmīgi militāri un politiski lietpratēji apgalvo, ka jau šai vasarā var sākties posms, kurā Staļins nopietni meklēs mieru. Aiz iekšēja vājuma Padomju Savienība var iet vēl tālāk un atvilkties Eiropā tīri defensīvās pozicijās."

Šo uzskatu atbalsta arī divi svarīgi slepeno dienestu konstatējumi: visās Padomju Savienības Ziemeļu un Austrumeiropas ostās izbūvē aizsardzības nocietinājumus, tāpat dziļāk zemes iekšienē ceļ aizsargāšanās ierīces. Padomju Savienības municijas ražošanas plānā vieglā un vidējā kalibra municija ir pirmajā vietā. Ja Padomju Savienība plānotu uzbrukumu, tās bruņošanās programma izskatītos citāda, saka speciālisti.

Minētais žurnāls piemin vēl dažus interesantus faktus par pēdējo Staļina mēģinājumu apmulsināt pasauli ar pēkšņu miera piedāvājumu. Maskava par katru cenu centusies radīt iespaidu, ka gribētu runāt ar Trumenu, lai tas nelabvēlīgi atsauktos uz angļu — amerikāņu attieksmēm. Tāpēc kopīgā Trumena un Eečesona atbilde bijusi domāta galvenokārt Rietumeiropas iedrošināšanai, ka nekāda tieša sarunāšanās abu „vislielāko" starpā par mazāko interesēm nenotiks.

Staļinam viņa pēdējais manevrs bijis vajadzīgs arī iekšpolītisku apsvērumu dēļ. Pēc desmit gadiem šogad Maskavā sanāks vissavienības komūnistu partijas kongress. Kā daži norādījumi liek domāt, tas notiks vēl šai mēnesī. Kamēr Staļinam nebija „taustāmu pierādījumu, ka rietumu kapitālisti noraida visus

(Beigas 5. lpp.)

Mincenti psīchiskais stāvoklis tiesā bija nenormāls

BRITU ĀRLIETU MINISTRIJA PUBLICĒS BALTO GRĀMATU PAR BUDAPEŠTAS PROCESU

Minējumi par to, ka Minceti ietekmēts narkotiskām vielām vai hipnozes ceļā gūst aizvien noteiktākus pierādījumus. Par to varēja pārliecināties arī kuŗš katrs BBC klausītājs otrdien pl. 20.45, kad no Londonas pārraidīja kardināļa prāvas gaitas vairākus zīmīgus epizodus.

Ungāru informācijas ministrija jau labu laiku priekš procesa sākuma paziņoja, ka prāvu varēs noklausīties Budapeštas radio pārraidījumā. Patiesībā pieslēgums nebija vis izdarīts tieši tiesas zālei, jo varēja arī gadīties kāds neparedzēts apstāklis, bet vispirms to uzņēma skaņu platēs, ko pēc tam noraidīja radio klausītājiem. Šo pārraidījumu savukārt skaņu platēs uzņēma BBC. Kāds britu radiofona līdzstrādnieks, kas pārvalda ungāru valodu, jautājumus un atbildes tulkoja vācu valodā.

Raidījumu ievadot, komentātors paskaidroja, kā Londona ieguvusi savas skaņu plates, un lūdza veltīt uzmanību tiesas priekšsēža un kardināļa Mincenti balss intonācijai. Interesantākais šai raidījumā bija tas apstāklis, ka visi tiesneša jautājumi suģestēja un saturēja jau gatavas atbildes. Mincenti lielāko tiesu atbildēja vienīgi ar jā vai nē. Tikai vienu reizi kardināls mēģināja pretoties priekšsēža jau sagatavotai atbildei.

Priekšsēdis: „Kad jūs braucāt uz ārzemēm?"

Mincenti: „1947. gadā caur Vīni."

Priekšsēdis: „Kā jūs tur tikāt?"

Mincenti: „Es aizlidoju ar parasto satiksmes lidmašīnu."

Priekšsēdis: „Kā jūs varējāt aizlidot ar parasto satiksmes lidmašīnu, ja toreiz tādas nebija? Jūs lidojāt britu militārajā lidaparātā līdz Vīnei un no turienes parastajā satiksmes lidmašīnā."

Mincenti: „Jā, es lidoju britu militārajā lidmašīnā."

Kāds cits ļoti zīmīgs epizods: Mincenti paziņo, ka viņš ir fiziski un garīgi noguris. Tiesas priekšsēdis: „Ja jūs esat noguris, mēs varam sēdi uz laiku pārtraukt. Bet es esmu pārliecināts, ka jūs jūtaties labi. Jūsu balss liecina, ka esat mundrs un varat atbildēt uz maniem tālākiem jautājumiem. „Vai nē?" Un te nu klausītāji, kaut arī ungāru valodu neprazdami, varēja skaidri pārliecināties, cik klusa un sagurusi izklausījās kardināļa Mincenti balss, kad viņš teica: „Jā, es varēšu atbildēt. Es ļoti atvainojos, esmu jūsu rīcībā."

Kā izsmiekls un ironija izklausījās kardināļa aizstāvja runa. Tās galveno daļu aizņēma apgalvojums, ka tiesa notikusi saskaņā ar visiem likumiem, ka neviens nav ticis kaut kādā veidā ietekmēts un, ka arī viņš varējis „brīvi veikt savu darbu". Rietumu valstīs katram zināms, ka tiesa ir vieta, kur ļaudis meklē taisnību. Nevienam advokātam tāpēc nav jānopūlās, lai to iegalvotu klausītājiem. Brīvās valstīs aizstāvji parasti cīnās par savu pilnvaru devēju, ko, diemžēl, nedarīja kardināļa Mincenti advokāts.

Raidījuma beigās BBC komentātors piebilda: „Viss, ko jūs tikko dzirdējāt, neliecina par rīkošanos taisnības vārdā. Mēs nezinām, vai kardināli Mincenti ietekmēja ar hipnozi vai ķīmiskiem līdzekļiem. Varbūt viņš sabruka bezmiega dēļ vai arī neatzīšanās gadījumā draudēja izrēķināties ar viņa piederīgajiem. Mēs varējām pārliecināties vienīgi par to, ka kardināls nebija normālā stāvoklī, jo arī viņu, droši vien, ietekmēja tām pašām medodēm, kas jau pārbaudītas Padomju Savienībā."

Arī britu valsts ministrs Meknīls pirmdien apakšnamā paskaidroja, ka Budapeštā nav notikusi „godīga tiesa". Lai gan Lielbritanijas sūtniecības pārstāvim tiesas zālē nebija atļauts ieiet, viņš ieguvis norādījumus, ka kardināls Mincenti ietekmēts. Ārlietu ministrs Bevins tuvākā laikā paredzējis publicēt Mincenti lietā Balto grāmatu. BBC

Padomju koncentrācijas nometnes UN forumā

Apvienoto Nāciju saimniecības un sociālo lietu komisijā Savienotās Valstis ierosinājušas pārbaudīt apstākļus Padomju Savienības koncentrācijas un spaidu darbu nometnēs. „Mēs saņemam aizvien noteiktākas ziņas," teica ASV delegāts, „ka padomju koncentrācijas un spaidu darbu nometnēs ieslodzīti 8 līdz 14 miljoni cilvēku. Tie atrodas pilnīgā verdzības stāvoklī. Ir zināms, ka, piemēram, par darba atstāšanu Padomju Savienībā draud spaidu darbi līdz 8 gadiem. Līdzīgi apstākļi valda arī satelītvalstīs. Šie fakti vairs nelauj ilgāk klusēt, kāpēc Savienotās Valstis lūdz par minēto jautājumu diskutēt UN". BBC

32 valstu diplomāti pie pāvesta

Pāvests Pijs XII trešdien Vatikāna pilī pieņēma 32 valstu pārstāvjus, kas akreditēti pie Svētā Krēsla. Kolumbijas sūtnis savā un kollēgu vārdā izteica pāvestam līdzjūtību, sakarā ar kardināļa Mincenti notiesāšanu. Pijs XII uzrunāja diplomātus franciski un pateicās viņiem par līdzjūtību, kas izteikta katoļu baznīcai. Pāvests vēl piezīmēja, kas tas ir pirmais gadījums visā Svētā Krēsla vēsturē, kad viss diplomātiskais korpuss organizēti lūdzis pie viņa audienci. Čechoslovakija savu sūtni no Vatikāna atsauca iepriekšējā dienā, lai viņam nebūtu jāierodas pie pāvesta. Informētās aprindas domā, ka viņš vairs neatgriezīsies.

Svētdien Romā notiks masu demonstrācija, lai protestētu pret Budapeštas spriedumu. Demonstrantus uzrunās arī pāvests. BB

Atkal notiesāts čechu ģenerālis

Pirmdien Prāgā sākās prāva pret ģenerāli Mračeku un četriem citiem augstākiem virsniekiem, ko apvainoja spiegošanā par labu Savienotajām Valstīm. Komūnistiskajam režīmam parastajā tempā apsūdzību izsprieda vienā dienā un otrdien jau paziņoja spriedumu: ģenerālis Mračeks notiesāts uz mūža ieslodzījumu cietumā. Mračeks bija viens no tiem čechu virsniekiem, kas otra pasaules kara laikā sadarbojās ar rietumu sabiedrotajiem. Tagad komūnisti nolēmuši no šādiem cilvēkiem pilnīgi atbrīvoties, lai attiecīgajos postenos ieceltu sev uzticamas personas. BBC

LATVIJA
LATVIJAS VĒSTNESIS
Nr. 18. (243) 1949. g. 17. februārī
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

Sieviešu pūles trimdinieku labā

BSP DIVU GADU DARBS

Tikstajā cīņā par latviešu tautas saglabāšanu nākotnei, blakus centrālajām trimdas organizācijām nu jau divus gadus stāvējušas arī organizētās sievietes, klusā, neatlaidīgā centībā dažreiz veicot tādus uzdevumus, kuru īstā nozīme visumā vēl nemaz nav pārskatāma. Sastopot pašreizējo Baltijas sieviešu padomes prezidenti un latviešu delegācijas vadītāju Teklu Erdmani, žurnālistam izdodas iegūt dažas atbildes uz jautājumiem, kas palīdz noskaidrot līdz šim veiktā darba apjomu: marta sākumā BSP varēs atskaitīties uz divjem pastāvēšanas gadiem.

„Mūsu pūles sākušas vainagoties panākumiem tā īsti tikai ar pagājušo vasaru," paskaidro Tekla Erdmane," kad BSP prezidijs daudzos simtos eksemplāru izsūtīja uzsaukumus visas pasaules sievietēm sekmēt DP likteņa drīzu un humānu atrisinājumu. Radās veseli sabiedrības slāņi, kas apsolīja atbalstu. Uzsaukums arī palīdzēja nodibināt sakarus ar citām sieviešu organizācijām visā brīvajā pasaulē. Pati pirmā atsaucās Vispasaules sieviešu apvienība, kuras centrs atrodas Ženēvā. Taču vislielāko gandarījumu deva ASV sieviešu apvienība Vašingtonā, kuras priekšgalā atrodas Bilēra-Beka. Šī organizācija paziņoja, ka nolēmusi uzņemt BSP par pilntiesīgu biedru un nodot rūpes par biedru naudas samaksu kādam no saviem klubiem. Manuprāt šis ir svarīgs apstāklis, jo paver iespēju arī baltiešu sievietēm piedalīties sieviešu konferencēs. Bez tam BSP, kā pilntiesīgu ASV sieviešu apvienības ložeklī varbūt var uzņemt Vispasaules sieviešu apvienībā. Tādā gadījumā BSP savu darbību sprausto mērķu sasniegšanai varēs attīstīt vēl intensīvāk un ar labākām sekmēm nekā līdz šim.

BSP radusi arī tiešu sadarbību ar Eleonoru Ruzveltu, kas savu labvēlīgo nostāju pret DP apliecināja jau JN sesijas laikā Parīzē. BSP prezidijs ievadījis sadarbību arī ar ASV demokratisko aprindu sieviešu klubu, kura vadītāja ir bijušā ASV sūtņa Skandināvijā Herimena kundze. Šī kluba biedre ir arī prezidenta Ruzvelta kundze."

„Kā noritējis BSP tehniskais darbs?"

„Līdzekļus darbībai esam ieguvuši ziedojumu ceļā, ikvienai apziņīgai sievietei nododot mūsu rīcībā pa 20 feniņiem. No iegūtās summas neesam varējušas algot nevienu darbinieku, bet visi līdzekļi izdoti informācijas materiālu sagādāšanai ārzemēm. Ar gandarījumu saņēmām ASV sieviešu apvienības paziņojumu, ka visi mūsu iesniegumi publicēti šīs apvienības oficiozā, kas izplatīts 32 valstīs. BSP veltījusi arī daudz pūļu tā saucamo darba nespējīgo stāvokļa noskaidrošanai un atvieglošanai — tā ir grupa, kurā parasti ietilpina vīrus zaudējušas sievas un mātes, vecos, invalīdus un slimos. Pēc sūtņa Bīlmaņa ierosinājuma, savā laikā sastādīja šīs grupas vārdiskus sarakstus, ko nosūtīja sūtnim Feldmanim, un viņš savukārt virzīja tos tālāk uz IRO Ženēvā. Šiem sarakstiem, paklausot Bīlmaņa padomam, pievienojām argumentāciju, ka minētie DP spēj paši sevi apgādāt, ja vien tos novieto piemērotā darbā.

Tālāk BSP ierosinājusi baltiešu bērnu nosūtīšanu atpūtā uz Šveici, līdzīgi tam, kā tas notiek ar vācu bērniem. Varam minēt arī BSP rūpes par akadēmiski izglītotām sievietēm, kuŗām ar ASV sieviešu apvienības palīdzību eventuāli būtu iespējams arī emigrācijā darboties savos arodos. Pašreiz esam nodarbinātas ar ziņu vākšanu par sievietēm ar bērniem; ziņas iesūtīs ASV sieviešu apvienībai ar lūgumu uzņemties rūpes par šiem likteņa pabērniem. Un visbeidzot gādājam arī par to, lai baltiešu sievietēm rastos iespēja personīgi uz īsu laiku nokļūt ASV, kur viņas priekšlasījumos un personīgās sarunās varētu daudz darīt emigrācijas sekmēšanai, ieinteresējot amerikāņu tautu un palīdzot noskaņot sabiedrisko domu DP labā. Kā redzat, darba ir daudz," nobeidz BSP priekšsēde, „un tas, ko esam paveikušas, nav tik maz. Mēs ceram ka varēsim savus uzdevumus sekmīgi veikt arī turpmāk."

P.

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Kā Čikagas latvieši gādā tautiešiem galvojumus

VĒSTULE „LATVIJAI" NO ASV

Ar jaunā emigrācijas likuma spēkā stāšanos saviļņojusies arī šejienes latviešu mierīgā dzīve. Draugiem vai paziņām satiekoties, tie tagad vispirms apprasās, vai nav atkal pienācis kāds kuģis, vai uz tā bijuši arī latvieši, cik, un kur tie palikuši. Ja kuģis pienācis un atvedis arī kādus tautiešus Čikagai, tad darbs telefoniem un viela daudzām sarunām un atsevišķās draudzes steidz pieņemt lēmumus par garantijām citām latviešu ģimenēm.

Čikagas tautiešiem jaunais gads sācies labvēlīgi, jo arī šeit ieradušās 3 ģimenes, kopskaitā 14 cilvēku. Atbraucēji ir: bijušais Amerikas pavalstnieks un kopš trimdas laikiem īpaši Bavārijas latviešiem labi pazīstamais Liepājas advokāts Jēkabs Kalniņš ar ģimeni, Vilis Poruks ar ģimeni un Kriņģelis ar ģimeni. Pēdējais pagājušajā gadā šķērsoja okeānu nelielā laivinā. Pēc jaunatbraucēju ierašanās Čikagas lielākā un vecākā latviešu biedrība — Ilinoisas latviešu palīdzības biedrība sarīkoja referātu un vokālu priekšnesumu vakaru. Adv. Kalniņš sniedza plašas ziņas par mūsu trimdinieku bezcerīgo stāvokli, bet Poruks par bēgļu dzīves materiālo pusi. Sarīkojumā bija ieradušies arī laudis, kas nevis atbalstā mūsu bēgļus, bet dzied slavas dziesmas „tētiņam un skolotājam" un interesējās, kādēļ trimdinieki nebraucot atpakaļ uz dzimteni.

Nākamo sarīkojumu — ar referātiem, mūzikas priekšnesumiem un dzejoļiem organizēja šejienes latviešu literārā biedrība. Vakars bija labi apmeklēts, un šeit neviens nejautāja, kāpēc mūsu bēgļi nebrauc atpakaļ uz dzimteni. Latvijas vārdu slavināja gan dzejā, gan runās, un vakars deva garīgu baudu ikvienam apmeklētājam. Uz sarīkojumu bija ieradies arī kāds tāls viesis — tautietis Vējkāja no Zviedrijas. Viņš iebraucis meklēt noņemējus savām tekstilprecēm — agrāk Latvijā tik ļoti izplatītai tīkliņu veļai, kādu šeit nevalkā. Vējkāja paša spēkiem Jenčepingā pratis ierīkot darbnīcu, kas jau ražo preces tādos apmēros, ka tās var piedāvāt lielajai Amerikai. Vai viņam veikals šeit izdosies, grūti pasacīt, bet mēs jauniebraucēji vismaz turam īkšķi, lai viņam sekmētos. Minētā izrīkojumā Vējkāja nodeva sveicienus no 120 Jenčepingas latviešiem, kas gandrīz visi skatoties uz Amerikas pusi, un lūdza gādību viņu uzņemšanai, ja tie pamazām sāktu šeit ierasties. Vējkāja no sirds nopriecājās par šeit vēroto un justo sadarbību un laipnību.

Jāpiezīmē, ka literārās biedrības priekšnieks Mūrnieks, kas šeit jau dzīvo ap 40 gadu, pagājušā gadā kādā līdzīgā izrīkojumā solīja ziedot dzīvi savai bāru tautai, un ka tie nav tukši vārdi, to esmu jau piedzīvojis šais 2 gados, kamēr esmu Čikagā. Bet ir arī vēl citi vīri, kas ieliek sirdi un dvēseli darbā par latviešu labklājību, negaidot nekādas slavināšanas un neizpūšot nekādu pašreklāmu. Janvāŗa sākumā man piezvanīja pa tālruni inženieris G., kas Amerikā dzīvo jau apmēram 8 gadus un ir ASV pilsonis, un jautāja, vai es nevarētu braukt līdzi uz kādu sapulci, kur viņam jārunā par bēgļu jautājumu. Ierodoties sarīkojuma vietā, nokļuvām lielā zālē, kuŗā bija sapulcējušās amerikāņu lēdijas — daudzu Čikagas dāmu labdarības biedrību priekšnieces, viņu vidū dažu kongresa deputātu kundzes. Dāmas bija pieprasījušas no „Church World Service" lektoru par Eiropas bēgļu jautājumu, un par tādu izraudzīja inženieri G. Sapulci iepazīstināja arī ar mani, un īsos vārdos pateicu, kas ir lielniecisms un kamdēļ neviens krietns latvietis nevar braukt atpakaļ uz okupēto dzimteni. Mūsu abu runu rezultāts — paraksttīti galvojumi par darbu un dzīvokli 4 latviešu ģimenēm.

Jau pagājušā gadā biju līdzīgā sapulcē, kuŗā sanāca vairāki simti vidusskolnieku un pēc sapulces beigām paņēma līdzi galvojumu veidlapas, solidamies sāpīgo bēgļu jautājumu likt pie sirds saviem vecākiem. Tādā veidā inženieris G. saņem garantiju rakstus, kuŗus nodod „Church World Service" valdei, minot latviešu ģimenes, kuŗas būtu pārvedamas šurp.

Čikagā, februārī
Edgars Litchens-Lidums

Dod 110 dolaru, lai tiktu uz Ameriku

Amerikāņu laikraksts austriešiem „Wiener Kurier" ziņo, ka amerikāņu militārā policija apcietinājusi DP Oziasu Rispleru un Jakobu Bergeru no Rumānijas, kad tie mēģinājuši piekukuļot kaprāli, kuram bijusi uzticēta viņu pārbaude par piemērotību iecelošanai ASV. Viņiem nebijis pierādījumu par ierašanos Vācijā, Austrijā vai Itālijā laikā līdz 1945. g. 22. decembrim. Tāpēc abi pasniegušī amerikānim 10 dolaru, lai tas izdarītu labojumus viņu politiskās aptaujas lapās, kā arī likuši saprast, ka tādā gadījumā lielāka summa sekos. Kaprālis pieņēmis naudu, bet pēc tam ziņojis priekšniecībai. Nīkamā reizē, kad abi iztaujājamie pasniegušī kaprālim aizlīmētu aploksni, amerikāņu policija tos apcietinājusi. Aploksnē bijuši 100 dolaru.

„Wiener Kurier" arī ziņo, ka februārī Austriju atstāšot 1800 DP. No tiem 1400, pa lielākai daļai ģimenes, braucot uz Argentīnu, 293 uz Kanādu, bet 109 uz ASV. Austrijā ieradusies Jaunzēlandes komisija, kas izraudzīs savas akcijas ietvaros uzņēmumos strādniekus, atraitnes, bāreņus un vecākus pārus.

Paši sameklējuši darbu ASV

Sameklēt Amerikā darbu un dzīvokli var ne tikai ar nacionālo vai baznīcu organizāciju starpniecību, tas iespējams arī individuālā ceļā. Kāds tautietis piedāvājis amerikāņu lauku kooperātīvu apvienībai savu darbu, apvienība vēstuli nodevusi personām, kas meklē lauksaimniecības strādniekus, un tautietis saņēmis darba devēja piedāvājumu.

Darbs domāts kādā Virdžinijas štata 600 akru lielā farmā, kuŗā divas mājas — viena 12 istabu ar tekošu karstu ūdeni un otra neizbūvēta ar 6 istabām, ko darba devējs vajadzības gadījumā apņemas modernizēt. Lauksaimniecībā 4 traktori, kombainis, spēkbarības novācēji un modernākās slaucamās mašīnas. Darbs piedāvāts veselai grupai. Grupai jābūt pēc iespējas vienas tautības, un tajā bez lauksaimniekiem jābūt arī mechaniķiem, mūrniekiem, galdniekiem un citiem amatniekiem, lai grupa varētu strādāt neatkarīgi. Atlīdzībai paredzēta puse no farmas tīras izpelņas, ko palielinātu mašīnu un apkalpes iznoma apkārtējiem lauksaimniekiem. Paredzēts, ka farmas apsaimniekošana ar laiku varēs pāriet pilnīgi pašas grupas rokās. Farma atrodas tuvu Vašingtonai, kas nodrošina noietu. Darba roku trūkuma dēļ tā līdz šim apsaimniekota tikai daļēji. Noorganizētā grupa drīzumā cer izbraukt uz ASV.

I. R.

27 latvieši ceļā

Ar transportkuģi „Ernie Pyle", kas atstāja Bremerhafenu pagājušā nedēļā, uz ASV aizbrauca pavisam 599 DP, to vidū 27 latvieši. Pārējie aizceļotāji pēc tautībām sadalījās šādi: 416 poļi, 74 lietuvieši, 25 čechi, 16 krievi, 13 ungāri, 10 bezpavalstnieki, 6 igauņi, 7 vācieši, viens grieķis, viens ukrainis un 3 nenoteicamas tautības. Grupā ietilpa 163 ģimenes kopā ar 76 bērniem zem 6 g. v. un 67 bērniem no 6—16 g. v. Iecelotāji ASV sadalīsies šādi: 256 dodas uz Nujorkas štatu, 88 uz Merilendu, 69 uz Pensilvāniju, 36 uz Kanektiketu, 41 uz Mičiganu, 29 uz Nudžersiju, 16 uz Mainesotu, 12 uz Masačuzetu, 9 uz Kolumbijas apgabalu, 7 uz Virdžīniju, 7 uz Viskonsīnu, 5 uz Rodailendu, 5 uz Indiānu, 3 uz Kentaki, bet pa vienam uz Kaliforniju, Delaveru un Ziemeļdakotu.

PIRMIE IESPAIDI VĒL NEATSPOGUĻO ĪSTENĪBU

VĒSTULE „LATVIJAI" NO VENECUĒLAS

Mūsu Vācijā izmākušie laikraksti nokļūst Venecuēlas latviešu rokās samērā vēlu, taču lasām tos ar lielu interesi. Mūs saista ziņas par tautiešu dzīvi citās zemēs, kas dod iespēju salīdzināt to ar mūsējo. Bet tad šiem aprakstiem jābūt objektīviem, ne dibinātiem uz pirmajiem iespaidiem, kā tas, liekas, bijis ar Dr. E. Kl. rakstu par Venecuēlu Latvijas 13. novembŗa numurā. Esmu Venecuēlā tikai 4½ mēnešus, bet šai laikā esmu paguvis būt arī zemes iekšienē, nobraucot pāri par 2000 km. Esmu ticies ar daudziem tautiešiem un domāju, ka vismaz apmēram zinu, kā izskatās Venecuēlā un kādas te ir dzīves iespējas.

Tiesa, ka gandrīz visi iebraucēji, ierazdamies šeit lidmašīnās, pēc pēkšņās pārmaiņas jutās neapmierināti. Viss šeit bija svešs un savādāks nekā līdzšinējā dzīvē, neviens šejienietis neizrādīja nekādu īpašu sajūsmu par mūsu ierašanos, nedz piedāvāja ienesīgas vietas labi iekārtotos uzņēmumos, bankās vai lielajos zemes īpašumos. Taču pēc neilga laika, dažreiz pat pēc 2—4 nedēļām, uzskati mainījās, un dažs labs iebraucējs tagad jau ir iekārtojies piemērotā un ienesīgā darbā, vai pat iepircis savu stūrīti zemes un ticis pie sava auto.

Ja svešinieks spriestu par Latviju pēc tā, ko viņš redzējis, piemēram, Tirelpurvā vai Olainē, tad viņš ar neko neatšķirtos no iecelotāja Venecuēlā, kas par šo daudzkārt lielāko un dažos apgabalos vēl gluži neizpētīto zemi gribētu spriest no kāda viena apgabala viedokļa. Stāsti par insektu un čūkstu briesmām ir pārspīlēta vienpusība, kas lāgā nevar sacensties ar tiem grūtumiem, ko rada valodas neprašana un piemērotu aroda zināšanu trūkums. Taču arī Venecuēlā, kā jebkurā citā vietā, bieži nāk palīgā laime un gadījums, kam vērīgs iecelotājs nepaiet secen.

Ir tiesa, ka ir dzīvokļu grūtumi; dzīvokļi ir arī dārgi. Lai, piemēram, Karakasā pie tāda tiktu, jāsadabū t. s. „atslēgas" nauda, t. i., ap 2000 bolivāru (3,3 bolivāru = 1 ASV dolārs). Iebraucējiem sākumā tādas naudas, protams, nav, tādēļ tie meklē atsevišķas istabas, kas Karakasā dabūjamas par 50 bolivāriem, bet, atkarībā no rajona un iekārtas, bieži maksā arī līdz 500 bol. mēnesī. Provincē, protams, cenas zemākas. Venecuēlā populāras telpas bez griestiem, kas patiesībā ir flīzēm noklāti pagalmiņi, kuŗos nedzīvo, bet „uzkavējas", kā mūsu apstākļos ziemas dārzā vai verandā. Arī mēbeles ir dārgas, tādēļ iebraucēji tās vai nu nepērk nemaz, vai pērk tikai patiesi visnepieciešamākās un cenšas noīrēt istabas ar mēbelēm.

Karakasas tirgus atrodas lielā hallē, kur iespējams dabūt visu, ko vien sirds vēlas, pat Eiropas dārzeņus un kartupeļus, par kuŗiem valda maldīgais uzskats, ka tie šeit ir neredzēta manta. Janvāŗa beigās namamātes šai tirgū maksāja šādas cenas: puķkāposti 0,90 bol. par kg., sarkanās bietes, saišķos 0,25; tomāti 1,0; baltie kāposti 1,20; kartupeļi (Kalifornijas) 0,62; burkāni un radīsi, saišķos — 0,25, tāpat salāti. Malta vērša gaļa 3 bol. par kg.; cūkas gaļa 4—5 bol., tēja 13,50, 1 šķ. āboli, Kalifornijas eksportprece 2—4 gab. par 1 bol., tāpat bumbieŗi; vīnogas 2,50—3,50 bol. par kg; banāni, apelsīni 2—5 centi gab.,

Vai Vācijā jebkad varēja šķist tik daudz augļu, arī tad, ja cilvēks tur nopelna 10—15 marku dienā? Un kā ir Kanādā, kur laudis caurmērā tacu nopelna savus 3—5 dolarus dienā? Tāpat gluži absurds ir uzskats par atteikšanos no maizes ēšanas, patērējot tās vietā kukurūzu. Kukurūzas „arepas" ir gan šejienes gardums, ko pat ļoti turīgi laudis labprāt ēd brokastīs. Iebraucējiem šejienes maize šķiet neparastas garšas, tādēļ tie labprāt cep paši savu maizi, taču, kam tas nav iespējams, var par 1 bol. kg dabūt pēc Vīnes parauga ceptu maizi vai tādu, kādu to no amerikāņu krājumiem savā laikā latviešu trimdinieki saņēma nometņu devās Vācijā.

Visu sacīto gribētu attiecināt arī uz puķēm — ja Tirelpurvā nezied ābeles, tad nevar apgalvot, ka Latvijā nav ābeļu vai ka tās nezied. Gluži otrādi — puķu te ir pārpilnība, turklāt zied krūmi, zied koki. Vienīgi orchidejas pašreiz nezied, jo ir ziema.

Ir iespējams, ka dažam personīgi te klājas labāk, dažam sliktāk, taču tādēļ nedrīkstētu atīpties no objektīvas patiesības. Nesārūgtināsim sev dzīvi šai zemē, uz kuŗu esam devušies, lai nostātos paši uz savām kājām.

Karakasā, janvāŗa beigās.

B. Krolls

Nometņu dzīve

KANĀDAS latviešu nacionālā apvienība — KLNA (Canadian Latvian National Federation) valde pašreiz darbojas šādā sastāvā: pagaidu prezidents — Konrāds Dobelis (Edmontona), 1. viceprezidents — Osvalds Breņķis (Toronto), 2. viceprezidents — Mārtiņš Ikvilds (Montreāla), sekretārs — Alberts Kalniņš (Toronto), kasieris Imants Zīgurs (Toronto). KLNA pasta adrese: P. O. Box Nr. 285, Terminal A., Toronto Ont., Canada.

BELĢIJĀ IRO sākusi reģistrēt turienes latviešus izbraukšanai uz Austrāliju. Pieteikušies gandrīz visi Ljēžā dzīvojošie tautieši; no citām vietām ziņu vēl trūkst.

JAUNIEŠU pašdarbības veicināšanai Haunštetenes latviešu ev. lut. draudzes mācītājs E. Lamberts pirms divi mēnešiem ierosināja dibināt jaunatnes pulciņu. Februāŗa sākumā pulciņš varēja uzrādīt sava darba sekmes Brigaderes „Sprīdīša" uzvedumā.

AMERIKĀŅU JOSLAS kooperātīvo kopu pilnsapulce notiks 27. februārī latviešu nometnē Kleinkecā pie Gincburgas.

8 gadus veca latviešu meitene kļūst 50.000. DP iecelotājs Kanādā

Latviešu zemkopja meita, 8 g. v. Ausma Lēvalde kļuvusi piecdesmittūkstotais iecelotājs Kanādā, ziņo IRO, kuŗas ģenerālsekretārt Viljems Taks oficiāli apsveicis Kanādas valdību, sakarā ar 50.000. DP uzņemšanu.

Ausma uzkāpa uz izceļotāju kuģa Kukshafenā 11. februārī. Ar to pašu kuģi „Samaria" aizbrauca pavisam 1200 DP, kas dodas uz Kanādu. Kad kuģis atstāja Kukshafenu ostmalā notika svinīgs akts, kuŗā angļu jostas IRO direktora vietnieks Forests Ingle nodeva Kanādas pārstāvjiem ģenerāldirektora Taka sveicienus un izteica IRO cerību, ka nepaies daudz mēnešu, iekām tādā pašā veidā varēs svinēt simtstūkstotā DP aizbraukšanu uz Kanādu. Kanādas imigrācijas ministrijas pārstāvis Vorens Blaks atbildes runā uzsvēra, ka viņš tikai nesen pats bijis Kanādā, lai palīdzētu jauniem iecelotājiem iekārtoties, un viņš tur guvis pārliecību, ka šie iecelotāji būs vērtīgs pilsoņu materiāls Kanādai. Kad pirmie DP devās uz Kanādu 1947. g. martā, Kanādas misijā bija tikai 3 ierēdņi. Tagad DP uzņemšanai jau darbojas 45 personu misija.

Svinību goda viesi bija mazā Ausma un viņas 15 g. v. māsa Rasma, kas abas saņēma dāvanas. Ausmas māte Karline Lēvalde saņēma IRO ziedus. Ģimenes galva Jānis Lēvalde kopš pagājušā gada jūlija strādā kādā farmā Nuhamburgā, Ontario provincē, un tagad sagaidīja savus piederīgos.

Kas jāzina par trimdas dalībnieku kartēm

Ievērojot to, ka trimdiniekiem, vecākiem par 65 gadiem, nodeva nav jāmaksā, viņi atbrīvoti arī no nodevas par trimdas dalībnieka karti un var to saņemt par velti. Bez tam nometņu komitejas ir tiesīgas īpašos gadījumos atbrīvot no nodokļa uz laiku līdz 3 mēnešiem. Tas attiecas arī uz studentiem un skolniekiem. Nometņu iekšējie aplikumi un ziedojumi atzīmējami dalībnieka kartē, bet tos nevar atzīmet ar kopības markām. Dalībnieku kartes neizsniegs jaunākiem par 18 gadiem, toties tās var saņemt visi ārpus nometnēm dzīvojošie DP un vispār Latvijas pavalstnieki, kas iekļaujas mūsu trimdas kopībā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Kārlis Grauds, Švābu Gmindē

KAD MUMS BŪS LATVIEŠU AUTORU DARBU TULKOJUMI?

„Latvijā" lasiju par godalgu piešķiršanu lietuviešu rakstniekiem Lietuvas valsts svētku gadījumā. Kaut ar emigrācijas lietu kārtošanu esam aizņemti visi vienādi, tomēr liekas, ka lietuviešiem savas garā dzīves veicināšanai bieži vien izmāk vairāk laika un līdzekļu nekā mums. Tā jau pirms valūtas reformas viena vienīga lietuviešu piešķirta godalaga bija 30.000 reichsmarku, ar ko autors patiesi varēja kādu laiku dzīvot bez dienišķām rūpēm. Cik noprotams, tad lietuviešu mākslu un rakstniecību ievērojami balsta arī izdevēji un privātas personas, un šai ziņā visai aktīva ir arī lietuvju rakstnieku trimdinieku biedrība.

Gan apzinoties, ka lietuviešu trimdas apstākļi dažā ziņā ievērojami atšķiras no mūsējiem — kaut vai ar to vien, ka viņiem Amerikā ir iespaidīgs atbalsts lielajā turienes tautiešu skaitā, būtu tomēr interesanti dzirdēt arī no latviešu puses pārskatu par to, kas līdz šim individuāli vai kollektīvi paveikts mūsu rakstnieku un vispār mākslas dzīves atbalstīšanai un veicināšanai. Latviešu darbu tulkošana svešvalodās arvien vēl nav pavirzījusies uz priekšu, kaut nepieciešamība ir vislielākā. Kādas iespējas šai virzienā līdz šim bijušas mūsu Kultūras fondam un ko tas cer darīt nākotnē? Tie ir jautājumi, kas neskar autorus vien, bet kas arvien no jauna parādās gandrīz vai katrā no ārzemēm saņemtā vēstulē, kuŗu rakstītāji sūdzas par tulkojumu un vispār par informācijas materiālu trūkumu. Ja Kultūras fonda iespējas būtu ierobežotas, vai šeit nevarētu nākt talkā mūsu centrālās organizācijas? Uz tām gan skatus vērš katru reizi, kad kādai lietai pietrūkst līdzekļu, un arī šo organizāciju iespējas noteikti ir ierobežotas, bet vai nevajadzētu tomēr mēģināt meklēt kādas jaunas iespējas?

Žans Pols Sa... dzentlm...

Spraigums un notikumu Eiropas gara dzīvē netrūkst. Pēc tam, kad karš nu jau kuŗo reizi pierādījis, ka absolūtas varas izzūd tāpat kā vismelīgākās lietas šai laikmetīgajā pasaulē, milzīgus satricinājumus pārdzīvo arī tās autoritātes, kuŗas pasaules kultūrā līdz šim uzskatījām par nesatricināmām. Amerikas dēls Eliots, kas uzrakstīja Slepkavību katedrālē un kam zviedru akadēmija piešķīra Nobeļa prēmiju, izteica spriedumu, kas gan nav Dieva balss, tādu daudziem likās drosmīga ar to vien, ka apšaubīja Gētes lomu pasaules kultūrā. „Gēte ir provinciāls," teica Eliots; „un tādēļ nav iespējams pieskaitīt viņu pasaules klasiķiem. Viņš ir un paliek tikai liels vācu gars."

Vācieši šo apvainojumu norija. Tolaik tie naigi metās uz kādu tuvāku un mazāk oficiālu spīdekli. Ilgu laiku viņi pildīja savu laikrakstu slejas ar aprakstiem par eksistenciālistiem, tarkšķēt tieši ilustrēto laikrakstu slejas, jo bija vērts viņus arī rādīt. Bet pēckara Vācijā neatradās daudz jūsmīgu eksistenciālistu piekritēju. Apšaubīt Gēti ir gandrīz nozieguma. Bet apšaubīt Dievu pat Vācijā (pēc šī kara!) nozīmē grēku. Un Sartrs saka, ka Dievs nav, nemaz nebūdams komūnists. Viņš arī saka, ka vispirms eksistē materiālās pasaules, būtne un pēc tam tikai nemateriālās pasaules pārdrošības. Viņš saka, ka cilvēks ir būtne pati par sevi, kam jādara labais pasa labuma dēļ, ne tādēļ, ka cerētu reiz aiz zvaigznēm saņemt atlīdzību par to.

Pirms neilga laika Frankfurtē ieradās profesors Hertshorns no Čikagas un lasīja par amerikāņu filozofa Vaitheda mācību. Kopā ar pirmajām pozitīvajām atsauksmēm par

Roberts Benčlijs

Kā jūs sauc?

Viena lieta mūs vecos ļoti uztrauc. Lasot krievu vai seno romiešu stāstus, nekādi nevar tik galā ar varoņu vārdiem. Tiem vienkārši nav nekādas jēgas.

Ņemsim, piemēram, kāds Romas imperators varētu saukties Tibērijs Klaudijs Druzus Nero Germanikus (man liekas, ka tāds cēzars tiešām kādreiz dzīvoja). Jā kāds ātrumā gribētu šo personu uzrunāt, būtu lielas pūles. Bet šim tipam tā jāsaucas, jo viņa tēvocis bija Tibērijs, brālis Germanikus, pēcnācējs Nero, un katram no viņiem bijuši vēl četri citi vārdi.

Krievu varonis varētu saukties Stepans Nikolajevičs Gubarjovs, īsi sauktu Griša. Bet dažreiz viņu sauc par Stepanu, dažreiz par Nikolajeviču, kādreiz arī par Gubarjovu, bet šad un tad vienkārši par Pičalkinu, kas tulkojumā nozīmē „zēns ar sarajām ausu lipiņām".

Būtu ļoti taisnīgi, ja kādā grāmatā varētu satikties krievs ar seno romieti. Vienā acumirklī sajukums būtu gatavs.

Vasilijs Ivanovičs Popovs Čičorna ierodas dienesta darīšanās pie Kaija Gallus Druzus Postumus Galbas.

„Es vēlētos runāt ar Gallu," viņš saka sekretārei.

„Ko es drīkstu pieteikt?" viņa atvaicā.

„Popovu," saka atnācējs.

Pēc dažām minūtēm sekretāre atgriežas no kabineta un paziņo:

„Druzus jūs vēlas redzēt."

„Es taču jums teicu, ka vēlos runāt ar Gallu . . ."

„Tas ir tas pats Druzus."

„Ak tā, Gallus ir Druzus, ko? Ļoti jauki. Starp citu, ja te kāds piezvanīs par telefonu un meklē Grušenkovu, sakiet, ka esmu šeit un došos tālāk pēc pusstundas."

„Piedodiet," saka sekretāre, „man tikās, ka jūsu vārds ir Popovs . . ."

„Tā ir. Bet redzat: Popovs un Grušenkovs — tas ir viens un tas pats."

„Aha, paldies. Bet man liekas, ka būs labāk, ja es telšķu, ka jūs dosities tālāk jau pēc ceturtdaļstundas. Es zinu, ka Postumam nav vairāk laika."

„Kas man dalas, ka Postumam nav laika, es eju pie Galla."

„Man ļoti žēl, kungs, bet jūs pārprotat — Postumus ir Gallus."

„O. K. Postumus, Gallus, Druzus — uz redziti."

Apmeklētājs dodas kabinetā, un tur notiek sirsnīga sasveicināšanās:

„Hej, Galba . . ."

„Sasodīts, tas taču ir vecais Vasilijs."

Dabīgais iznākums būtu, ja šī krieva meita apprecētu romieša dēlu un viņiem būtu dēls Vasilijs Kaijs Ivanovičs Gallus Popovs Druzus Čičorna Postumus Grušenkovs Galba, vai — vienkārši „Džimijs".

Cukurniedru elle Austrālijā

Viens gads smagā darbā izturēts

Mūsu septiņu vīru cukurniedru cirtēju grupas, jeb, kā te sauc, „ganga" gaitas sākās Bonegillā, 1948. g. jūlija beigās. Mēs bijām cilvēki no dažādām sprindām, kādreiz strādājuši dažādus darbus vai arī nedarījuši nekā. Istie iemesli, kas mūs spieda brīvprātīgi pieteikties šim darbam, bija katra noslēpums. Varbūt tā bija naudas kāre, varbūt ilgas redzēt kādreiz zēnībā lolotos tropus vai arī kāda iekšēja spīta — kas to lai zina?

Saņēmuši moskītu tīklus un niedru cirtēju gumijas kurpes, apsēdāmies nemiera pilni, devāmies tālajā ceļā. Pēc dažu dienu brauciena, kas līdzinājās attālumam no Rīgas līdz Sveicei, dzestrā rītā, jo šeit tajā laikā bija ziemas vidus, izkāpām Kvinalendas stacijā. Autobuss mūs noveda Cildersas pilsētiņā, kur sagaidītājos bija jaunā darba devējs — farmeris, cukurfabrikas pārstāvis un zinkārīgie iedzīvotāji. Pirmais pārsteigums radās, kad mums līka atstāt visu bagāžu bez uzraudzības ielas vidū, aicinot pašus hosteli brokastot. Tikai vēlāk novērojām, ka

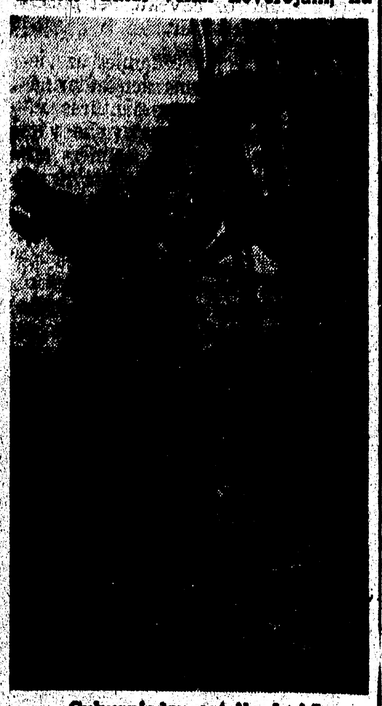

Cukurniedru artelis darbā

cilvēki šeit ļoti godīgi; izbraucot no mājām, durvis paliek nenoslēgtas, jo nevienu nezog.

Mums ieteica iet veikalos iepirkties. — Nav naudas! — Naudu nevajagot — samaksāt varēšot vēlāk. Veikalnieki, neprasot mūsu vārdus, bet gan zinot, pie kura farmera strādāsim, piedāvāja visu — apavus, apģērbus un vērtlietas.

Farmeris savās mašīnās mūs noveda jaunajā darba un dzīves vietā. Saule tikmēr jau bija sākusi jūtami karsēt, atgādinot tropisko joslu. Mašīnas apstājās purvainā ieplakā pie nenoteicama izskata, uz stabiem celtas skārda būdas bez logiem, bez lāga durvīm un šķirbainu grīdu. Šeit paredzēta telpa četriem cirtējiem; pārējie trīs ar saimnieci dzīvos citā ēkā, kur ir arī virtuve un kas vairāk atgādina dzīvojamo celtni. Kamēr tīrījām savu mājokli no visādiem krāmiem un veciem dzeļļiem, farmeris bija atvedis mums gultas un matračus. Tie bija ļoti netīri un saplīsuši. Kategoriski atsacījāmies uz tādiem gulēt. Pēc dažām stundām no pilsētiņas atveda jaunus.

Sekoja pirmā darba diena. Niedru cirtšanas tehniku mums ierādīja divi veci austrāliešu cirtēji. Viņu darba temps bija ļoti straujš, un jau pēc dažām minūtēm, mēģinot viņiem sekot, bijām sviedriem pārplūduši. Cērtot pacēlas smilšu un pelnu putekļi, kas radušies, nodedzinot niedru lapas. Viss pielipa slapjajiem ķermeņiem, un drīz viens otru vairs nevarējām pazīt. Pēc pusstundas krāvām nocirstās niedres vagonetēs nosūtīšanai uz fabriku, kur tās nosvēra.

Vakara krēslā gurdi vilkām kājas uz mājas pusi. Rokas bija tulznu pilnas, pleci zili, un viss ķermenis liels sāpošs kamols. Solīto dušu vietā — atklātā nojumē bija pakārts caurumots skārda spainis. Ūdeni sildījām vecās eļļās kannās uz ugunskura.

Nākamajā dienā sāpēja rokas, mugura un gurni. Tulznas rokās bija pārplīsušas — tās aptinām ar lupatām. Iepriekšējās dienas rezultāti — katrs bijām nocirtuši apmēram četras tonnas, nopelnot 36 šiliņus. Bet Bonegillā mums solīja 3—4 mārciņu izpeļņu dienā. Mūsu garastāvoklis sāka slīdēt.

Vienmuļi mainījās smagas darba dienas saules tvicē ar aukstām, murgu pilnām naktīm skārda būdā, kuras iekšiene un tās iemītnieki sāka atgādināt filmā redzētus skatus no ķīniešu kūliju dzīves.

Šeit bija divas pasaules; vienā pusē greznas farmeru dzīvojamās mājas ar krāšņuma kokiem un apcirptiem zālājiem, elektrību, parketa grīdām, elektriskiem ledus skapjiem un visām citām ērtībām. Pretstats ir niedru cirtēju mājokļi, kur gar sienām rāpo ķirzakas, lieli dzelteni zirnekļi un naktī caur jumtu lūkojas zvaigznes. Arī cirtēji dalās divās grupās. Ir tādi, kuru nolūks uzkrāt vairāk naudas. Viņi ierodas šeit, sākoties ciršanas sezonai, strādā kā zvēri un aizbrauc ar sakrātām mārciņām. Otri nav mazāk čakli darbā, bet tie visu nopelnīto sestdienās atstāj bārā un bieži no farmera vēl ņem avansu uz nākamā gada algas rēķina.

Vakaros, iestājoties tumsai, visas debess puses iekvēlojas kā sārts magoņlauks — tur ciršanai nolemtajām niedrēm nodedzina sausās lapas. Šai darbā piedalās pats farmeris. Strādnieku svarīgākais uzdevums ir sargāt blakus plantācijas no uguns.

Bija pagājusi ziema un iestājies pavasaris, bet mēs to nejutām. Nesmaržoja zeme, nebija pavasara ziedu, tikai tveice kļuva ik dienas bargāka. Darbu sākām agrā rīta krēslā un strādājām līdz pulksten desmitiem; tad bija pārtraukums līdz trešajai pēcpusdienas stundai, kad atkal sekojas darbs līdz tumsai.

Saimniecei bija jāmaksā atstotā daļa no izpeļņas. Redzēdami, ka mūsu ienākumi vēl tālu nesasniedza solīto, nolēmām taupīt un viņu atlaidām. Ēdienus sākām gatavot paši, katrs savu dienu. Ēdām visvairāk šķiņķi, olas, ābolu kompotu un dzērām tēju — tumšu kā kafiju. Tā bija vislabākais slāpju dzesētāja. Visus pārtikas līdzekļus pieveda klāt tirgotāji no pilsētiņas.

Sestdienās un svētdienās, kad nestrādājām plantācijās, mazgājām skrandainās, ar cukura sīrupu sakepušās drēbes. Vakarā farmeris savā limuzīnā mūs veda uz pilsētiņas kino. Dzīve līdz pusnakts stundai norit uz vienīgās, spilgti apgaismotās ielas un tās divpadsmit bāros un septiņās kafejnīcās. Visur pārsvarā niedru cirtēji: itālieši, šejienieši un baltieši. Un visi veikalnieki zemu klanās cirtēja vai, pareizāk sakot, viņa mārciņu priekšā.

Bija pienācis jau novembris. Mūsu darba ražība bija sasniegusi caurmērā 6—7 tonnas uz cirtēju dienā. Ķermenis vairs nesāpēja. Rokas bija rievainas un asas, un ar tādām vairs nevarētu glāstīt meiteņu

Niedres iekrauj vagonetās

matus. Bet cērtamais nazis mūsu rokās tagad dejoja tikpat veikli kā vijolniekam viņa lociņš. Tikai karstums mocīja ar katru dienu vairāk. Ūdens, ko nesām līdzi brezenta maisā, bija silts un nespirdzināja. Arī naktis bija karstas. Guļot būdā zem moskītu tīkla, ķermeņus klāja sviedri.

Decembra pirmajā pusē ciršana ir galā. Apkārt vairs nešalc niedres. To vietā brūno zemi klāj jaunas atvases. Un tad, stāvot stacijas peronā, minot un zīlējot, uz kuru debess pusi braukt, vienīgais prieks ir tas, ka šis ellīšķīgais darbs izturēts.

Kanberā, janvārī.

R. A.

DZĪVE TRANSITNOMETNĒ PIE NEAPOLES

MŪSU SPECIĀLKORESPONDENTA VĒSTULE NO ITALIJAS

Daudzi tūkstoši DP uz Austrāliju un Kanādu turpmāk aizbrauks no Neapoles ostas. Pirms tam īsāku vai ilgāku laiku vajadzēs dzīvot IRO nometnē Baņoli. Tā ir maza pilsētiņa pie Neapoles, gluži tāda pat, kā, piem., Felibacha Štutgartes tuvumā. Nometne atrodas jūras krastā, ar skatu uz Kapri un Vezuvu. Kāda tad tur ir dzīve?

Laiks ir silts. Zied jau zirņi, un martā gaida pirmos kiršus. Pastaigā pat mētelis vairs nav vajadzīgs. DP izvietoti lielos blokos, kuru pārbūve un paplašināšana vēl turpinās. Īsi sakot — dzīve te laba, bet ēdiens pat lieliska. Tā nu reiz ir tāda nometne, kur cilvēks, arī dižens ēdājs, var pilnīgi iztikt ar devām. Brokastīs parasti ir karsts piens un baltmaize, bet pusdienās un vakariņās divi ēdieni. Virās galvenokārt ir makaroni, garšīgi un resni kā makšķeres kāti. Nav jāsūdzas arī par netīrību. Kad patīk, var pasēsties zem karstām dušām, bet sieviešu cilvēkiem iespējams pamazgāt veļu. Negals vienīgi precētiem ļaudīm, jo pat ģimenēs ar bērniem vīri un sievas dzīvo un pārnakšņo atsevišķās telpās. Viss tas sācies tā, kad kāds karsts mīlnieks tīkojis pēc divīša sievas, kamēr beidzot greizsirdībā izlēcis pa logu un nosities. Lai būtu miers mājās, tagad vīriešiem vairs nav nekāda staigāšana sieviešu telpās un otrādi.

Apstākļi Baņoli nometnē krasi uzlabojušies tikai pēdējā laikā, kad amatā nācis pašreizējais direktors — 29. g. v. amerikāņu majors Samsons, stingrs un taisnīgs vīrs. Ēdiens, piemēram, agrāk bijis ļoti nožēlojams. Tad direktors atlaidis no darba pēc kārtas veselas 3 pavāru vienības, reiz galvenajam pavāram iebāžot galvu viras katlā, lai pierādītu, ka tur ir tikai ūdens. Tagad virtuvē strādā labi atalgoti itāļi un savu darbu paveic krietni. Latviešus, kas šajā pasaules malā dzīvo jau kopš kara beigām, var saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem. Piebaldzēns M. Piliņš, pārvaldīdams 7 valodas, ir kļuvis par nometnes direktora labo roku — sekretāru. Viņa mazā meitiņa Mollija dzied jaukas itāļu dziesmiņas, taču nav aizmirsusi arī latviešu valodu. „Bet kā lai es viņai pastāstu, kas, piemēram, ir birztaliņa, ja meitene to nekad nav redzējusi?" saka Piliņš. Garais cēsnieks J. Karitons ir nometnes policijas šefs. Kaut kur blokos jau ilgi dzīvo mūsu tautietis Poleitis, bet nometnes galdnieku darbnīcu vada 53. g. v. A. Miška. Tas ir bijušais Latvijas tirdzniecības flotes rūdīts tālbraucēju kapteinis, kas braucis uz dažādiem kuģiem un pēdējos 10 gadus pirms kara vadījis „Ausekli". Kapteinis visskumjāks par to, ka jau 4 gadus jādzīvo šķirti no dzīvesbiedres, kas atrodas Ķīlē. Visas pūles atkalredzēties palikušas veltīgas, jo IRO pagaidām nav devusi atļauju šādai iespējai. Šejienes slimnīcā strādā arī kāda latviešu māsiņa. Baņoli 5 latvieši vēl nav saķēlušies grupās un gardi smejas par notikumiem Vācijā un Zviedrijā. Visi viņi labi runā itāliski un tautiešiem, kas šeit ierodas no Vācijas, ir sirsnīgi padomdevēji dažādās vajadzībās, kādas te ikvienam gadās. Kā šo rūpību atmaksāt? Baņoli tautieši visvairāk priecāsies par to, ja latviešiem, kas te caurbraucot ieradīsies, ceļa somā būs kukuļlīdzīgas rupjas maizes, ko šejienieši bieži redz pat sapņos, jo pastāvīgi jāēd tikai baltmaize.

Kā tikt pie ītaļu lirām? Nometnes lielajā pagalmā no rīta līdz vakaram notiek pirkšana un pārdošana. Uzpircēji pērk pat visvecākās drānas un apavus. Ar sarunāšanos gan iet šā un tā. Dažkārt notiek tāpat kā tam polim, kas no švāba pircis cūku: „Ich — Zigaretten, du — Schwein." Par iegūto naudiņu puiši tiek pie pamatīgas lāses vīna, bet dāmieši sapērkas apelsīnus, saldos mandarīnus, riekstus un vīģes. Apelsīni ir vislētākā manta. Pat par doniņu maizes itaļu zēni dod kilogramu apelsīnu. Kantīnē, kur ejošākā prece ir vīns, bieži skan dažādu tautību dziesmas. Latvieši šajā pulkā nav pēdējā vietā. Nupat, kad rakstu šo vēstuli Latvijai, bariņš puišu dzied „Apkārt kalnu gāju", bet kāds gados vēl paiauns vīriņš ik pēc 5 minūtēm uzvelk „Virši zied vai rozes — vienalga man!" Ir pavisam dīvaina aina, kad vēl cits puisis gandrīz pēc katras izdzertas vīna glāzes piecelas, sit ar dūri pa krūtīm un nemitīgi atkārto: „Piedodiet, iūdzu, ka es eksistēju . . ."

Acīs jau nu gan ieteicams allažīn turēt vaļā. Pagaidām reģistrētais zagšanas rekords ir tāds, ka kādam igauņu zēnam, kamēr māte uz dažām minūtēm kaut kur aizgāja, „onkuļi" novilka no muguras puloveri!

Un pašās beigās — nometnes adrese: IRO Camp, Bagnoli, Napoli, Italia.

Baņoli, februārī.

Arnolds Šmits

Dažas gudrības, ko iemāca Kanādas ikdiena

„LATVIJAS" KORESPONDENTA VĒSTULE REDAKCIJAI

Ceļojot pa šo Ziemeļzemi, esmu nonācis tās pašā dienvidu stūrī — pie ASV robežām. Nav arī tālu Niagāras ūdens kritums, kura virzienā plūst gandrīz nepārtraukta auto straume. Viesnīcas te dārgākas nekā citur Kanādā. Toties augļi lētāki — šis ir Kanādas augļu dārzs, turklāt pāri robežai ieplūst arī lētie dienvidu augļi.

Esmu svešā pilsētā, man ir daudz laika un nezinu, ko iesākt. Izsoloju pa galveno ielu — jūdzes trīs. Pie kāda skatloga, sakņu cenas pētīdams, pēkšņi ieraugu sev blakus pazīstamu seju. Pūlos atcerēties, kur esmu to redzējis, bet tas man negrib izdoties. Un kamēr tā lūkojos, patīkamā kaimiņiene gatavojas doties tālāk. Uzrunāju viņu angliski, bet jaunā sieviete smiedamās atbild skaidrā latviešu valodā:

„Lieciet pie malas to angļu mēli! Vēl jau mēs esam tikai jaunkanādieši!"

Solojam divatā pa svešo pilsētu un tērzējam. Esmu krietni izsalcis un aicinu savu paziņu restorānā kaut ko ēkost, bet viņa noraidīdama pamāj: „Muļķības! Nāciet pie manis, es jums parādīšu Kanādas virtuves mākslu!"

Kas gan spētu atteikties no šāda piedāvājuma, īpaši, ja kabatā atlicis tik maz dolaru? — Tā ir jauka kanādiešu māja. Saimnieki izbraukuši un atstājuši savai saimniecības vadītājai — latvietei pilnīgu rīcības brīvību. Viņa ieved mani virtuvē un rāda tās modernos brīnumus, kas darbu padara vismaz pieckārt vieglāku kā Eiropā.

„Šī elektriskā ierīce ir putu krējuma vai olu uzkulšanai, ar šo var izspiest augļu sulas, un ar šo — sasmalt kartupeļus biezputrā," stāsta mana pavadone. „Un te ir elektriskie pavardi un īpašie trauki. Šajā var novārīt kartupeļus piecās minūtēs, un tajā — kāļus divpadsmit minūtēs." Viņa pamāj uz kādu savādu, divkāršu stiķa kolbu, kas atgādina līdzīgus traukus universitātes laboratorijās: „Jūs taču nogaršosiet kādu tasi šādā veidā pagatavotas kafijas?"

„Protams," atbildu, nebūdams no kautrīgajiem.

Kanadiešu ēdienu kartē, salīdzinot ar latviešu virtuves mākslu, ir daudz īpatnību. Piemēram — te neēd vārītus kartupeļus, bet tikai ceptus. Pankūkas cep bez olām, lietojot pēc iespējas maz sviesta. Vispār, taukvielas te nav nekādā cieņā: mana tautiete rāda daudzas kārbas ar kausētiem taukiem, kas sakrājušies, nosmelot ēdienu virskārtu, kā kundze to vēlējusies.

„Ko jūs ar tiem darīsit?"

„Nezinu, varbūt sviedlām ārā, varbūt vārīsim ziepes."

Man iešaujas prātā nometnes Vācijā, kur tautieši ar tādām grūtībām medī kādu papildus gramu tauku. Bet te — tāda nevērība! Liesais šķiņķis maksā 90 centus, bet treknais speķis tikai 35 centus mārciņā. Jo liesāka gaļa, jo dārgāka. Kanādiešu nacionālais ēdiens — steks ir visdārgākā vērša gaļa, tā maksā 65 centus, bet lielļopu iekšu tauki tai pašā laikā dabūjami par 25 centiem marciņā. Laipnā tautiete stāsta, ka saimniece viņu izbārusi, kad no skārņa pārnesusi lētu, bet treknu gaļu:

„Es jums saku — pērciet arvien dārgāko gaļu!"

Bet arī citi produkti jāpērk tikai visdārgākie, tātad vislabākie pēc šejienes uzskata. Neesmu liels virtuves lietpratējs, bet kalkulēt gan kaut cik protu: lētās tauku un cukura cenas ikvienai latviešu nama mātei dotu iespēju rādīt brīnumus — brīnumus tai nozīmē, ka par niecīgu naudu būtu iespējams uzturēt pat lielu ģimeni. Kāds Toronto latvietis stāsta, ka viņa sieva mājturībā sasniegusi tādu virtuozitāti, ka viņi — trīs cilvēki — iztiekot ar desmit dolariem nedēļā. Tā ir summa, ko es noēdu viens pats, strādājot smagāku darbu. Bet ko un kā es ēdu? — Nesu visu no veikala konservos — desu, šķiņķi, krējumu. Tie ir visdārgākie produkti. Turpretim minētā mājsaimniecības rekordiste pie miesnieka pērk cūku un putnu kājas, lielļopu sirdis, aknas un nieres. Viss tas ir labs materiāls un no tā pagatavotos ēdienus var apskaust jebkurš gardēdis.

Šī šķietami nenozīmīgā kalkulācija tomēr ir visas dzīves pamatā un tā man atļauj teikt, ka ar nelielām nodevām mēs, darba spējīgā, uzturētu ievērojamu skaitu mūsu invalīdu un daudzbērnu ģimeņu; būtu tikai vislielākā kopīgi jāgādā, lai tie nokļūtu Kanādā. IRO jau ir ar mieru pārvest šurp arī darba nespējīgos vēl pirms savas darbības izbeigšanas. So vēlēšanos ir ieteicis IRO pārstāvis Otavā. Mūsu šejienes organizācijām — Kanadas latviešu nacionālai apvienībai un Marisa Vētras radītai Latviešu palīdzības vienībai ir tikai jāpaziņo pie Kanādas valdības, lai tā ielaiž šos mūsu tautiešus pret kolektīvu galvojumu, ka mēs paši viņus uzturēsim. Protams — tad jādomā par farmas pirkšanu, bet tā nemaz nav tik neiespējama lieta. Tiem, kas brauc uz šejieni, ir jāzina, ka dzīvokļi pilsētās ir ārkārtīgi dārgi un apmēram 20—25% no strādnieka izpeļņas. Tātad — īstu latviešu koloniju varam dibināt laukos.

St. Katerinā, 1949. g. februārī.

Alb. Kalniņš

Losandželosas jaunieši apšauda policiju ar ūdens pistolēm.

KALIFORNIJAS JAUNATNES „SPORTA TIEKSMES" APDRAUD SABIEDRĪBU

Nav zināms, kurš no Losandželosas jauniešiem pirmais izgudroja uzlaboto automobili. Policijas aktos tikai ir atzīme, ka pie Losandželosas ziemeļu robežām dežūrējošai kārtības sargu patrulas mašīnai garām aizdrāzies kāds divvietīgs auto, kura ātrums novērtēts apmēram uz 180 km stundā. Policijas patrulai mēģinājusi ātros braucējus panākt, bet veltīgi.

Losandželosā neviens neticēja, ka parastais divvietīgais auto, kas pie tam šķitis nolietots, spētu attīstīt tādu ātrumu. Pēc laicīga policijas patrulas šādus ātrus automobiļus pamanīja vairākās vietās reizē. Beidzot izdevās arī dažus no tiem aizturēt. Izrādījās, ka tos vada pilsētas pusaudži un lielākā tiesa automobiļu ir bez numuriem.

Izmeklēšanā noskaidrojās, ka uzņēmīgi jaunieši par dažiem desmitiem dolaru nopirkuši nolietotus auto un tos pārbūvējuši. Tehniskajā skolā iegūtās zināšanas viņi papildinājuši un atklājuši, kā pieslīpēt ventiļus, palielināt cilindrus un uzlabot motoru tā, līdz iegūta mašīna, kurai uz autoceļa nav pretinieka. Ziņa par to kā viesulis apskrējusi visas Kalifornijas skolas, un drīz vien katra jaunieša sapnis bijis iegūt ātru un reizē lētu mašīnu. Pēc tam sākās skriešanās pa šosejām, un auto sacīkstes kļuva Kalifornijas jaunatnes mīļākā nodarbība.

Policija neatrada citus līdzekļus kā uzlikt naudas sodus un atsavināt mašīnas. Jauniešu atbilde bija negaidīta: sākās pusaudžu cīņa ar policiju. Augas dienas jaunieši brīvo laiku pavadīja, braukādami pa pilsētas nomales šosejām un gaidīdami policijas patrulas auto. Kad tas parādījās, viņi ar pilnu gāzi drāzās tam garām, apšaudīdami kārtības sargus ar ūdens pistolēm. Saniknoto policistu mēģinājums jaunāros panākt bija bez mazākām izredzēm, jo jauniešu mašīnas brauca ar 150—180 km ātrumu stundā.

Skolēni pa tam nodibināja arī klubus un sarīkoja auto sacīkstes skolu apmērā. Negadījumu skaits, kuros bija vainojami pasaudži, Losandželosā sasniedza 24 nedēļā. Vakaros desmitiem jūdžu no pilsētas, motoriem gaudojot, joņoja divvietīgas mašīnas, no kuru ātrumu atkarājās „visas skolas gods."

Pilsētas policijas prezidijs pēc daudzām sēdēm beidzot atzina, ka neizdosies novērst jauniešu interesi no mašīnām un sacīkstēm. Nodibināja „Dienvidkalifornijas ātruma klubu", kas sarīkoja sacīkstes ar pārbūvētajiem automobiļiem tālu ārpus pilsētas, tuksnešainos apvidos un uz izžuvušā Elmiredžas ezera, kura gultne ir cieta kā asfalts. Jau pirmajā reizē piedalījās vairāk nekā 500 mašīnu, un sacīkstes ilga visu dienu. Sacensības norisinājās policijas uzraudzībā un vairākas mašīnas sasniedza 200 km stundā. Kad šos rezultātus uzzināja lielās auto fabrikas valsts austrumos, jauno izgudrotāju un braucēju sacīkstēs ieradās rūpnīcu pārstāvji ar uzdevumu izpētīt, kā pusaudži sasnieguši šādu ātrumu. Inženieri apgalvo, ka daži pārbūvētie auto esot īsti tehnikas brīnumi.

Itin drīz tomēr atklājās, ka sacīkstes, kas notiek reizi nedēļā, nespēj ierobežot jauniešu tieksmes. Mašīnu sagatavošana un izmēģināšana sacīkstēm kļuvusi jo intensīvāka, un pusaudžu braucēju skaits uz šosejām vēl palielinājies. Policijas prezidijs atkal turpina spriest, taču vēl nav rasts atrisinājums Kalifornijas jaunatnes nedisciplinētībai, un katastrofu skaits pēdējās nedēļās stipri palielinājies. WŽ

Ģenerāli Ruden... Kravčenko

Padomju liecinieki atsk...

Parīzē, 15. februārī. Gaidītā ģen. Rudenko parādīšanās „Parīzes dzīvākā prāvā", kā pati franču prese to tagad sākusi apzīmēt Kravčenko procesu, otrdien beidzās ar vēl nepiļnu traci.

Jau pēc pirmajiem ģen. Rudenko stundiem zālē atskanēja svilpieni. Kad Rudenko kļuva toni agresīvs un tiesājamā balsi, zālē kliedza pretim: „To nav Nirnbergai Jūs te neesat prokurors!" Padomju ģenerālis pieņēma un mēģināja zāli pārkliegt, bet nespēja izsekot. Troksnis sacēlās tik liels, ka tiesas priekšsēdis bija spiests lūgt policijai pavēlēja atjaunot kārtību.

Apgrūtināt aklāji šķendēdamies par „provokatoriku naida pūķmi", ģen. Rudenko pavēlēja viņiem Padomju tiesības pilsoņiem atstāt zāli. „Provokatori" nekļūgalā, kas ļau ...ka nodēja no Maskavas ieradās ar īpaši lidmašīnu, ģen. Rudenko ...ālā tiesas sēdi, un Dirkheimam ...ēma nākas cita, kā sēdi pārtraukt līdz trešdienai. Sobrīd ...ī vēl zināms, vai Rudenko vispār ...ļaus Kravčenko prāvā uzstāties. No tiesas zāles ģenerālis devās uz padomju sūtniecību un no turienes sazinājās ar Kremli, kā izturēties tālāk.

Kā zināms, ģen. Rudenko bija ieradies Parīzē lieciināt pret Viktoru Kravčenko, kas savā laikā bija viņa padotais iepirkšanas komisijā ASV. Pēc Kravčenko bēgšanas 1944. g. Rudenko atgriezās Maskavā un, par šīs iestrēgu kolēģēm, nekādu sodu nepamāna. Gluži otrādi, — 1945. g. decembrī viņu Maskava izraudzīja par krievu delegācijas pārstāvi Nirnbergas starptautiskajā tribunālā. Sevišķi populāras lielās nacistu prāvas laikā ģen. Rudenko kļuva pēc sava izlamāšanās ar bijušo nacistu aizstāvju Gēringu.

Kravčenko prāvas 10. sēdē pirmām ģen. senācijām nebija. Tiesnesis Debēlens lika nolasīt ģen. Veigāna vēstuli, kas pilnīgi apgāza „selonkombināta" Cilikusa iepriekšējos apgalvojumus par Padomju Savienības politiku. Tuvajos austrumos 1946. g. Francijas bij. aviācijas ataše Maskavā ģenerālis Petī liecināja par padomju armijas un gaisa spēku stāvokli 1942. g.

„Kravčenko melo," teica ģenerālis, jo viņš savā grāmatā raksta, ka

Vai Kremlis pāriet defensīvā?

(Turpinājums no 1. lpp.)

Mēģinātu mierā priekšlikumus un ...ārvojas agresijai pret Padomju Savienību", šo kongresu nevarēja sasaukt. Pēc Trumena nē un topot Atlantika paktam, politbirojam būs ...ēmēt, ko plašī izdebatēt un izkliegt ...ārdāmā tautu miljoniem. Tiem rāda, ka rietumu kapitālisti gatavo karu pret Padomju Savienību un tās draugiem un ka vienīgā atbilde ir brunošanās. Bet tai vajadzīgi tālāki taktes upuri. Būs radīts izskaidrojums, kāpēc nenāk kara laikā solītie uzdabojumi un kāpēc kā pašā Padomju Savienībā, tā satelītvalstīs šķirdī vēl smagāk un jāiztiek ar vēl mazāk. Bez tam ar šo „draudīgo kapitālismu" varēs turpināt cīņas metodēm, kādas rādīja Minsenti prāva, ģen. Kutelvašera tiesāšana vai Sofijas garīdznieku sleprāvēšana tiesas un tautības vārdā.

ASV ārpolitikas galvenais mērķis paliekot tr, Padomju Savienības agresijas ierobežošana un kara draudu novēršana, radot iespaidīgu aizsardzības sistēmu ar ASV un Lielbritānijų centrā. To izprot arī pozīcijā.

Tikai tagad no Anglijas ārlietu ministra ziņojumiem uz Vašingtonu kļuvis pa daļai zināms, kas notika pirms divi nedēļām Karlovi Varos, kur pēkšņi ieradās veseloties Visinskis un mariāls Sokolovskis. No Maskavas avotiem nāk ziņas, ka slavenie padomju izsūtnieki tur četras dienas sarunājušies arī ar čehu vicepremjēru Firlingeru, ārlietu ministru Zorinu, Polijas ārlietu ministru Modzeļevskis un vēstnieka Vašingtonā sekretāru. Rakstura, ka tūlīt pēc Višinska aizbraukšanas Firlingers teica runu, ka „Eiropa nevar atveseļoties bez 70 miljoniem vāciešu un ka Vācijas problēmai velējama vislielākā ievērība". Tai pašā laikā Prāgā sasauktī politiskie audzinātāji, kuriem paskaidrots, ka nu jāsāk likvidēt naids pret vāciešiem un ka katram krietnam čehiem jāsaprot savas valdības jaunā politika.

Kā vienai, tā otrai pusei vēl rokās ir trumpji, ko izspēlēt tikai īstā brīdī. Bet skaidrs, ka „aukstais karš" starp rietumiem un austrumiem iešājis tādīgā posmā, kur līdzšinējās lomas mainītas — ASV pieder iniciatīva, un Padomju Savienībai, lieks, jāsāk domāt par iespējamu „soda pilnu atkāpšanos."

Žans Pols Sartrs kļuvis džentlmenis

Spraiguma un notikumu Eiropas gara dzīvē netrūkst. Pēc tam, kad karš nu jau kuro reizi pierādījis, ka absolūtas varas izzūd tāpat kā visniecīgākās lietas šai laicīgajā pasaulē, milzīgus satricinājumus pārdzīvo arī tās autoritātes, kuras pasaules kultūrā līdz šim uzskatījām par neaizkaramām. Amerikas dēls Eliots, kas uzrakstīja Sleopkavību katedrālē un kam zviedri piešķīra Nobeļa prēmiju, izteica spriedumu, kas gan nav Dieva balss, taču daudziem likās drosmīga ar to vien, ka apšaubīja Gētes lomu pasaules kultūrā. „Gēte ir provinciāls," teica Eliots, „un tādēļ nav iemesla pieskaitīt viņu pasaules klasiķiem. Viņš ir un paliek tikai liels vācu gars."

Vācieši šo apvainojumu norija. Toties tie naigi metās uz kādu tuvāku un mazāk oficiālu spīdekli. Ilgu laiku viņi pildīja savu laikrakstu slejas ar aprakstiem par eksistenciālistiem, turklāt tieši ilustrēto laikrakstu slejas, jo bija vērts viņus arī rādīt. Bet pēckara Vācijā neatradās daudz jūsmīgu eksistenciālisma piekritēju. Apšaubīt Gēti ir gandrīz noziegums. Bet apšaubīt Dievu pat Vācijā (pēc šī kara!) nozīmē grēku. Un Sartrs saka, ka Dieva nav, nemaz nebūdams komūnists. Viņš arī saka, ka vispirms eksistē materiālās pasaules būtne un pēc tam tikai nemateriālās pasaules parādības. Viņš saka, ka cilvēks ir būtne pati par sevi, kam jādara labais paša labuma dēļ, ne tādēļ, ka cerētu reiz aiz zvaigznēm saņemt atlīdzību par to.

Pirms neilga laika Frankfurtē ieradās profesors Hertshorns no Čikagas un lasīja par amerikāņu filozofa Vaitheda mācību. Kopā ar pirmajām pozitīvajām atsauksmēm par Vaithedu, nobira arī tik daudz negātīvu slēdzienu par Sartru, ka drīzāk jāteic — no šī priekšlasījuma tika mazāk labuma Vaithedam nekā jaunuma Sartram. „Pēc daudzajiem rakstiem un priekšlasījumiem par eksistenciālismu — šo absurdo un totālo bezjēdzību," rakstīja vācu prese, „tā bija īsta atpestīšana reiz dzirdēt ko citu".

Droši vien eksistenciālisms no saviem piekritējiem prasīja lielu personīgu drosmi, savā pārspīlētībā tie droši vien bieži bija vientuļi. Bet Vācijā mūsu dienās nevienam vairs nav ne drosmes, ne uzņēmības būt vientuļam. Varbūt tādēļ, ka Vaitheda mācību Vācijā ienesa tās spārnotais sauklis „cilvēks nav viens!", tā rada daudz atsaucīgākus klausītājus nekā eksistenciālisms. Vaitheds saka, ka mēs dzīvojam pasaulē starp lietām un notikumiem, kas eksistē uz mata tāpat kā cilvēki. Mēs esam pastāvīgā attieksmē pret universu, un tas savukārt pret mums. Cilvēks nav viens, viņš tikai dzīvo savā iekšējā pieredzē un savā iekšēiā attieksmē pret visu citu, kas eksistē ap viņu.

Bet būtu aplam domāt, ka no tā, kā Sartru uzņēma Vācijā, būtu atkarīgas viņa mācības pilsoņa tiesības. Sartra paziņa Gastons Andrē raksta, ka reiz Žans Pols Sartrs izskatījies kalsns un novājējis, biijs loti pavirš pret savu ārieni, nekārtīgi skuvies un staigājis ar cietēja un īpašu dekadences vaibstu seiā, kas savā laikā bijušas eksistenciālistu ārējās pazīmes. Sākumā viņš visus savus manuskriptus uzrakstījis rīta stundu klusumā „Café de Flore" pie vientuļa galda, ap kuru pret pusdienas laiku sapulcējušies viņa draugi, skolnieki un atdarinātāji. Viņi visi bez izņēmuma pilnīgi nicinājuši savu ārieni, un dāmas ieradušās kafejnīcā tādām frizūrām, it kā tikko būtu piecēlušās, lai ierastos brokastīs tieši no gultas. Būt eksistenciālistam nozīmēja piederēt itin mežonīgu radījumu baram. Bet laiki mainījušies. Gūtie panākumi ar laiku likuši pārvērsties arī eksistenciālistu ārējām pazīmēm. Viņi tagad ģērbjas rūpīgi, pat ar eleganci. Pats Žans Pols Sartrs valkā pirmšķirīgus Parīzes uzvalkus, piegrieztus ne tikai pēc amerikāņu parauga, bet arī no amerikāņu drēbes. Viņš ir kluvis pilnīgāks un izskatās veselīgāks — vārdu sakot, viņš ir kluvis džentlmenis arī savā ārienē. Bet apmeklējumus „Café de Flore" viņš pilnīgi pārtraucis. „Es tur vairs nevaru strādāt," viņš saka, „esmu pārāk pazīstams, un ikviens glūn uz mani tā, it kā es būtu gan slavens, bet tomēr dīvains zvērs."

Ir iespējams, ka Gastons Andrē nav francūzis. Tad viņš ir vācietis. Vai vismaz kāds no tiem, kas eksistenciālismu izprata no tā viedokļa, ka tas nodrošina šīs mācības izgudrotājam pašam itin solīdu eksistenci, Ja tas ir tiesa, un ja Sartrs nudien sācis nēsāt glaunus uzvalkus, tad tas varētu nozīmēt, ka kāds pravietis kļuvis sev neuzticīgs. Tas varētu nozīmēt, ka viņa zvaigzne riet, vai ir jau norietējusi. Jo īstie modernie pravieši, arī filozofi nebūdami, paliek sev uzticīgi līdz muža beigām, kaut arī viņiem visu dzīvi būtu jastaigā puskailiem un ar kazu pie saites.

Severīns Dūms

Roberts Benčlijs

Kā jūs sauc?

Viena lieta mūs vecos loti uztrauc. Lasot krievu vai seno romiešu stāstus, nekādi nevar tik galā ar varoņu vārdiem. Tiem vienkārši nav nekādas jēgas.

Tā, piemēram, kāds Romas imperātors varētu saukties Tibērijs Klaudijs Druzus Nero Germanikus (man liekas, ka tāds cēzars tiešām kādreiz dzīvoja). Jā kāds ātrumā gribētu šo personu uzrunāt, būtu lielas pūles. Bet šim tipam tā jāsaucas, jo viņa tēvocis bija Tibērijs, brālis Germanikus, pēcnācējs Nero, un katram no viņiem bijuši vēl četri citi vārdi.

Krievu varonis varētu saukties Stepans Nikolajevičs Gubarjovs, īsi saukts Griša. Bet dažreiz viņu sauc par Stepanu, dažreiz par Nikolajeviču, kādreiz arī par Gubarjovu, bet šad un tad vienkārši par Pičalkinu, kas tulkojumā nozīmē „zēns ar garajām ausu lipiņām".

Būtu loti taisnīgi, ja kādā grāmatā varētu satikties krievs ar seno romieti. Vienā acumirklī sajukums būtu gatavs.

Vasilijs Ivanovičs Popovs Čičorna ierodas dienesta darīšanās pie Kaija Gallus Druzus Postumus Galbas.

„Es vēlētos runāt ar Gallu," viņš saka sekretārei.

„Ko es drīkstu pieteikt?" viņa atvaicā.

„Popovu," saka atnācējs.

Pēc dažām minūtēm sekretāre atgriežas no kabineta un paziņo:

„Druzus jūs vēlas redzēt."

„Es taču jums teicu, ka vēlos runāt ar Gallu . . ."

„Tas ir tas pats Druzus."

„Ak tā, Gallus ir Druzus, ko? Ļoti jauki. Starp citu, ja te kāds piezvana par telefonu un meklē Grušenkovu, sakiet, ka esmu šeit un došos tālāk pēc pusstundas."

„Piedodiet," saka sekretāre, „man likās, ka jūsu vārds ir Popovs . . ."

„Tā ir. Bet redzat: Popovs un Grušenkovs — tas ir viens un tas pats."

„Aha, paldies. Bet man liekas, ka būs labāk, ja es teikšu, ka jūs dosities tālāk jau pēc ceturtdaļstundas. Es zinu, ka Postumam nav vairāk laika."

„Kas man daļas, ka Postumam nav laika, es eju pie Galla."

„Man ļoti žēl, kungs, bet jūs pārprotat — Postumus ir Gallus."

„O. K. Postumus, Gallus, Druzus — uz redzēti."

Apmeklētājs dodas kabinetā, un tur notiek sirsnīga sasveicināšanās:

„Hej, Galba . . ."

„Sasodīts, tas taču ir vecais Vasilijs."

Dabīgais iznākums būtu, ja šī krieva meita apprecētu romieša dēlu un viņiem būtu dēls Vasilijs Kaijs Ivanovičs Gallus Popovs Druzus Čičorna Postumus Grušenkovs Galba, vai — vienkārši „Džimijs".

Ilona Leimane

SARUNA AR ĀBELI

Jā, ziedus burt
Tu nebiji par gausu . . .
„Sāku jau gurt . . .
Sakni izdzēru sausu."

Viss zeļ un briest,
Tu kā izdzēsta lāpa . . .
„To neatgriezt, —
Viss spēks mans ziedos kāpa."

Gaiss augsmē tvan
Starp nakts un dienas miju . . .
„Vienalga man,
Es ziedot krāšņa biju."

Jau augļi mirdz,
Bet tu? — „Es pārziedēju . . .
Skumjas no sirds
Nodrebinu ar vēju."

Meta Metuma ceļojums uz Austrāliju (8)

No kuģa nokāpjot

Esam izšūpoti vēl trakāk nekā dažu nometņu tautas darbinieki tautas sapulcēs. Bet tas nekas, mierinām sevi — slikti jau nekļūst uz jūras vien. Pa tumšu nakti mūs, Austrālijas ekspresis (ne vīrs ar sarkanu cepuri, bet vilciens) aizrāva atkal uz nometni. Ēst arī dod. Kalorijas kā miljonāru feniņi. Ķermeņi svīst, un mēs pieminam vārdus — tev būs sviedriem pierē savu maizi ēst. Mēs nosvīstam ā conto, jo savu maizi vēl neēdam. Drīz to darīsim, tad tik pasaule jutīs, kas par velna vulveriem jaunie austrālieši ir. Mūs iegērbs jaunos ancukos, lai austrāliešiem ir ko brīnīties — re' cik skaisti izgreznoti ķermeņi!

Kuģis palika ostā ar visu kapteini un sālsūdens dušām. Bagātie, kas pelnīšot vairākus pudus sīknaudas nedēļā, taisās ar šo pašu jūras tupeli braukt atpakaļ, kad apniks pie ķenguriem un sanāks ilgas redzēt, kā medī lāčus. Es saku — nepateicība ir pasaules alga. Tāpēc staigāju vīpsnādams un latviski uzkliedzu papagaiļiem, kas šeit ir vārnu un kovārņu vietā. Nekas, inteliģenti putni, tikai nepatīkami lamājas. Būs jāpainteresējas, vai nevajadzēs šos repatriēt.

Mets Metums

Luds Dovidēns

NESAPRASTAIS CILVĒKS

(1. turpinājums)

„Dīvains cilvēks, aizvien tāds vientuļš, varētu sacīt, nevainīgi augstprātīgs," dārznieks sunāja. „Sesto dienu šeit, bet vakarrīt sastopu viņu ar pauniņu uz muguras. Viņš metas man pie kājām . . . Jūs neticēsit, jaunkundz, es sapratu no viņa acīm, runas, asarām (viņš raudāja, jaunkundz!), ja gan, sapratu, ka viņš lūdz, lai atlaiž viņu uz austrumiem. Viņš skūpstīja rokas, smilkstēja kā sunspan visu laiku rādīja uz austrumiem.

Kamēr komandanta virēja brīnījās par lielā, jaunā puiša valodas neveiklību un stulbo domāšanu, pie dārzniecības platajiem vārtiem apstājās motocikls. Jau iesirms karavīrs, tulks Betlers, atbalstījis motociklu pret vārtiem, lūdza četras galviņas salātu. Jā, kaut četras galviņas, jo viņi esot četri vīri.

Raugale parādīja gūsteknim četrus pirkstus un ar galvu pameta uz salātu dobi. Gūsteknis atnesa astoņas galviņas. Tulks jautāja dārzniekam, no kādām zīmēm gūsteknis sapratis astoņi, ja tam parādīti tikai četri? Dārznieks nemitējās sūdzēties, ka neesot viegli sarunāties ar cilvēku, kuŗš neprotot nevienu valodu. Tulks sāka interesēties un uzrunāja viņu krieviski, pēc tam baltkrieviski un somiski. Bet uzrunātais noplātīja zemjainās rokas un kaut ko norūca, ko tulks saprata: Gūsteknis jau bija pagriezies iešanai, taču pēkšņi atskatījās un, izbrīna pilns, pusviru lūpām cieši vērdamies valgajām, melnajām acīm, pēc mirkla jautāja tulkam:

„Ti poņimajote?"

Pēkšņi nometies uz viena ceļa, viņš lūdza pasacīt dārza kungam — Raugalem, ka esot musulmanis un ka netālajā uzkalniņā, tur zem liepām (viņš parādīja ar roku), no rītiem gribot pielūgt Dievu. Saulei lēcot. Tulks to pasacīja Raugalem. Gūsteknis, atvainojies, pajautāja, kad beigšot šaut cilvēkus un kad viņš atkal varēšot stepēs pie Balkaša ezera ganīt aitas? Pajautājis tulkam, kur tas iemācījies kazachu valodu, viņš lūdza uzrakstīt divus vārdus, viņa draugam Lifierjam Damanam, kuŗam vairs neesot priekšzobu. Šo veco ganu vairs neesot veduši smagajā mašīnā uz Taškentu, jo no turienes vedot turp, kur visi kaujas.

Štāba tulks, virsvachtmistrs, ieinteresējās par gūstekni, kas, pēc viņa domām, esot īsts aitu gans. Gūsteknis kļuva runīgs, gan piesardzīgi pieskardamies vachtmistra vāciskajām pogām, gan atkal salikdams rokas uz krūtīm par pateicības zīmi.

Viņš esot viens kā mēness. Tēvu ar diviem jaunākajiem brāļiem aizveduši jau tad, kad viņš tikko iemācijies cirpt aitas. Māte mirusi, iekām vēl pratis izrunāt vārdu mama. Un viņš ganījis aitas. Bet pirms daudziem pilniem mēnešiem atbraukuši vīri ar šautenēm, iesēdinājuši viņu mašīnā (ne jau vienu, bet kopā ar citiem ganiem) un aizveduši uz Barsug Baga ciemu. Tas esot ciems ar nedaudziem dūmeņiem, bet no turienes uz Alma Atu. Tur devuši drēbes un šautenī. Parādījuši, kā jāšauj. Šāvis daudzreiz smilšu kalnā. Vēlāk šāvis uz papīra cilvēku. Neesot labi šaut uz cilvēku, bet policijas bordiņa liek šaut.

Viņš stāstīja, nomezdamies uz viena ceļa, piemiegdams aci, atdarinādams troksni. Komandantūras virēja Brigita nesaprata neviena vārda, tomēr no skanām un zīmēm apjēdza, ko dīvainais pūstekris runāja — pavisam iekaisis, savā runā nogrimis.

Taškentā viņu aituši, tāpat kā citus, kad tie nav skrējuši uz priekšu, izstieptiem durkļiem, kliegdami: „Za Staļina, za rodinu!" Viņš paskrēja dažus soļus uz priekšu, izstiepis rokas, zvērīgi izvērstām baltām acīm, it kā durdams kaut ko neredzamu, mežonīgā balsi kaukdams: „Za Staļi—in!"

Pēc tam viņš pēkšņi atslābe, it kā vilies vai izdarījis kaut ko mulkīgu, nolieca galvu, abu roku pirkstiem paskīris melnās sprogas, visiem parādīja divas rētas, kas atiepās pār galvvirsu — toreiz viena bordiņa ar spieķi pārcirtis viņam galvu, kad pietrūcis elpas un spēka skriet uz priekšu ar durkli un rēkt: „Za Staļi—in."

Daudz dienu un daudz nakšu viņi ceļojuši lielos pulkos, vēlāk sasēdināti teltīs, kuŗas pukšķēdamas pa dzelzs līnijām traukušas uz priekšu. Izkāpuši no šīm teltīm. Nakts. Bijis dilstošs mēness, kad viņi izdzirduši „puch, puch". Atveduši viņus pie meža, iesēdinājuši bedrēs, un visi šaudījuši „puch, puch". Viņš līdz pusnaktij šaudījis pa mazu cauruminu no pārsegtas bedres. Bet kāpēc gan visi tā šaudījuši? Ak, Allah, vai tas nav mulķīgi — izbāzt šauteni pa mazo cauruminu un tik šaut, un tik šaut. Atlikušo pusi nakts viņš pagriezis šauteni uz to caurumu, pa kuru bijis ielīdis, un šāvis pretējā virzienā. Šāvis līdz pat rīta gaismai. Tad pie viņa bedres atnācis vecākais karavīrs (virsnieks), izrāvis viņam šauteni no rokām un ar dūri iekrāvis divreiz pa katru ausi. Un licis atkal šaut pa mazo cauruminu uz rietumiem. Bet viņam bijis vienalga, tikai rīta ausmā viņš atkal svelcis Allah pret austrumiem. Ak, lai notiek Allah griba.

Vachtmistrs izņēma piezīmju bloku, gribēdams pierakstīt dažus vārdus. Gūsteknis mirkli kā izbrīnā, kā nobijies raudzījās grāmatiņā, pēc tam, sakrustojis rokas uz krūtīm, nometās uz abiem ceļiem:

„Nerakstīt, neņemt papīru," viņš lūdzās.

Iztaujāts, viņš atzinās, ka otrā dienā, pēc šaušanas pa plato un šauro caurumu, viņu aizsaukuši pie bordiņas. (Vachtmistrs vēlāk paskaidroja: bordiņa — barin, kungs). Bordiņa bijis no policijas, rakstījis papīros un visādi sitis: gan ar spieķi pa galvu, gan bāzis degunā karstu stiepli, pakāris aiz rokām pie sienas un visu laiku prasījis, kāpēc gan viņš šāvis uz austrumiem, pa lielo caurumu, bet nevis pa mazo?

(Turpmāk beigas).

RAKSTNIEKI UN GRĀMATAS

JĀŅA KADIĻA ESEJAS UN APCERES, 1948.

Pēc ilggadīgas un visādā ziņā respektējamas darbības literātūras kritikā un beidzot ieraugām vienkopus daļu no Jāņa Kadiļa sacerējumiem šai nozarē. Diemžēl, nav viņam bijis iespējams savākt visu, kas pa daudzajiem gadiem radies, un no tā izvēlēties labāko, zīmīgāko. Jaunā grāmata aptver vispirms trimdas laika rakstus un tad vēl dažus apcerējumus par latviešu rakstniekiem, kas kādreiz iespiesti kollektīvajā Latviešu literātūras vēsturē (prof. L. Bērziņa virsredakcijā). Jūtams trūkums pēc tiem rakstiem, kas valsts laikā jasīti Daugavā, Brīvās Zemes literātūras pielikumā un citur.

Tāpat kā aug un veidojas radītājs mākslinieks, pamazām aug, paplašina un padzilina savu skatu un nostabilizē stilu arī kritiķis. Viņam pie tam piešķirta privilēģija savus agrākos rakstus revidēt un papildināt, īpaši tad, ja raksts veltīts kādam dzīvam rakstniekam, kam starplaikā radušies klāt jauni darbi. Ir tikai reti laimīgie, piemēram, Ed. Virza, kuŗu recenzijas un ar sava laika aktuālitātēm saistīti apcerējumi bez korrektūras un papildinājumiem vēl pēc gadiem lasāmi ar nemazinātu interesi spilgto domu un stila vērtību dēļ. — Nav nekādu šaubu, ka arī Kadilis ļoti audzis, un tādēļ tūliņ duras acīs plaisa starp viņa trimdas laika eseiām un apcerējumiem, kas radušies pirms kādiem 10 gadiem. Jānožēlo, ka viņš šos agrākos rakstus uzņēmis grāmatā tādus, kādi tie savā laikā publicēti. No tiem labākais gan būs par Ānšlavu Eglīti, un tomēr arī tas nekādā ziņā nav tik ievērojams, lai nebūtu vajadzības apcerējumu vismaz papildināt ar šī rakstnieka vēlāk radušos darbu iztirzājumu. Gluži tas pats sakāms par Pēterim Aigaram veltīto apcerējumu. — Liekas, pats Kadilis nez' vai būs mierā arī ar viclas izkārtojumu savos agrākajos darbos. Piemēram, tagad, kad šie apcerējumi veido atsevišķu grāmatu, kas nepavisam nav domāta kā literātūras vēsture, kopiespaidam kaitē žurnālistiskā koncepciiā veidotās rakstnieku biografiias, jo tās atdalās no darbu iztirzājuma kā kaut kas lieks.

Kadiļa grāmatas labāko daļu veido divi esejas par Raini un Skalbi. Kā šīs, tāpat trimdā radušies piemiņas raksti par Aspaziju, Akurāteru un vēl citiem rakstniekiem ir ļoti subjektīvi sacerējumi, — subjektīvi ne vien tādā ziņā, ka apceramais objekts parādās pilnīgi kadiliskā skatījumā, bet vēl jo vairāk subjektīvi ar to, ka Kadilis te stipri akcentē pats savus pārdzīvojumus un atmiņas, kam ar apceramo objektu dažkārt visai vāļīgs sakars (ievada rindkopas esejai par Skalbi!), bet subjektīvisms jau nu reiz ir esejas pazīme. Galvenais, Kadilis te parādās kā patstāvīgs domātājs, kas savu domu risina ar tikpat patstāvīgiem secinājumiem un pierādījumiem.

Grāmatas beigu posmā četras apceres par franču rakstniekiem. Vismaz formāli arī tās pieder labākajam, kas šai grāmatā iesāms. Veikli sintezēdams, Kadilis te droši zīmē lielo garu literāro seju un personību vispār.

Jānožēlo iespieduma kļūdu pārbagātība, ar ko sastopames Kadiļa grāmatā. No tām beigās izlabota tikai neliela daļa. 39. lapp. nepieciešams 1873. gadu pārlabot par 1879. (Ausekļa nāve un Mērnieku laiku publicēšana). Dažās vietās vispār labojamas faktiskas nepareizības. Tā, piemēram, arī dzejoļu krājumā Zem vakara zvaigznes Aspazija tomēr diezgan maz devusi gluži jaunus dzejoļus, bet vairāk atkārto vecos, gan dažkārt citā redakcijā. Jaunsudrabiņa romāns Jaunsaimnieks un velns nav radies Latvijas patstāvības pirmajos gados (pirmiespiedums 1932. g.). Švābes Gūstekņa dziesma nevis „varētu būt", bet noteikti ir viņa Pilsētas vienas daļas pārstrādājums. Virzas Baigā vasara parādījās Daugavā nevis 1940. gada sākumā, bet 1939. gada beigu burtnīcā. Laikam dažas nepareizības būs arī citātos. Piemēram, Raiņa Kalnā kāpēja otrā pantā „mēmuma" vietā jābūt „klusuma" (Bezgala klusums sirdi tevim žņaugs).

Jānis Rudzītis

Roberts Briedis brauc uz Vāciju

Koncertu turneju pa Vāciju nolēmis drīzumā uzsākt latviešu baritons Roberts Briedis, kas pēdējos 10 gadus pavadījis Italijā. Viņš ir Latvijas konservātorijas absolvents, 1932. g. uzvarējis mūsu jauno dziedoņu konkursā un 1939. g. Nacionālā operā sekmīgi debitējis „Rigoletto" uzvedumā. Pēc sīvidījām Italijā Briedis 1944. g. angažēts Romas Operā, bet 1946. g. „Scalas" operā uzaicināja Briedi lomām citu tautu operās. Viņš uzstājies Vatikāna radiofonā, Romā, Florencē, Sienā, Milanā, Venēcijā, Parīzē un citur.

Atsauksmēs dziedoni visai cildina. „Scalas" direktors, komponists Etore Paniča slavē Brieža svaigo balsi un izdevušos interpretāciju, kas nodrošinot dziedonim lielas sekmes. Romas filharmonijas sekretārs Saraceni sevišķi izceļ dziedoņa mūzikālo un vokālo gatavību.

Blakus citatu komponistu darbiem Brieža repertuārā latviešu mūziķu darbi un īpaša tautu dziesmu izlase — pavisam ap 200 dziesmu.

LCK inf. noz.

Chronika

Latviešu stīgu kvartets marta sākumā vēlreiz dosies uz Zviedriju, kur jau koncertēja pagājušā gadā pirms došanās uz Angliju. Pirmais koncerts paredzēts Stokholmā, tam sekos daudzi citi dažādās Zviedrijas pilsētās. Programmā bez jau dzirdētajiem Ravela un Brāmsa darbiem arī viens jaunieštudējums — Hildinga Rosenberga kvartets.

Kādā sanāksmē Leicesterā nolemts izveidot visu Anglijā dzīvojošo dailamatnieku ciesu sadarbību.

Tumšā robeža saucas Pētera Upes grāmata, kas attēlo latviešu robežsargu cīņas ar slepenajiem aģentiem. Izdevis Latviešu Zinību apgāds.

PLAŠA INFORMĀCIJA PAR AUSTRĀLIJU:

par „Saules zemes" dabu, vēsturi, iedzīvotājiem, pilsētām un laukiem, ieceļošanu, izglītību, kultūru, sportu, izpriecām, kā arī lauksaimniecību, rūpniecību, cenām, algām, sociālo likumdošanu un dzīves apstākļiem.

Lasiet ilustrēto A. Ceichnera brošūru Austrālija

un jūs būsit informēts par visu, kas jums jāzina, izceļojot uz šo zemi.

Brošūras cena Vācijā 1.50 DM. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās vai tieši „Latvijas" apgādam, Günzburg/Do., Dominikus-Zimmermannstrasse 2.

Pasūtinājumi ārzemēs izdarāmi pie „Latvijas" pārstāvjiem, Cenas: Anglijā 2/3 šil.; Austrālijā 2/10 šil.; ASV, Kanādā uc. Amerikas zemēs 0.45 dol.; Holandē 1 fl.; Zviedrijā 1.50 kr.; Dānijā 2 kr.; Beļģijā 45 fr. un Francijā 90 fr.

Raibā pasaule

* 26 g. v. Edvarda Bēma kundze mācās vienā klasē ar savas pirmās laulības dēlu Karlo, kam 7 gadi. Montānas štata Butes pilsētas pamatskolā abi katru rītu ieradas kopā un lasa no vienas grāmatas. Bēma kundze ir amerikāņu „kara līgava", kas nupat ieradusies ASV un kopā ar dēlu grib iespējami ātri iemācīties angļu valodu.

* Vienu laulības dzīves izmēģinājuma gadu ierosinājis kāds zviedru garīdznieks, būdams pārliecināts, ka tad samazinātos laulību šķiršanu skaits, kas arvien pieaug. Izmēģinājuma gadā partneriem būtu jākļūst skaidrībā, vai viņi sader kopā un varētu visu mūžu viens ar otru sadzīvot. Ja izmēģinājuma laulībā rastos bērni, tie jāuzskata par likumīgā laulībā dzimušiem.

ITALIJAS SENĀTS TIESĀS KOMŪNISTU, KAS SARAKSTĪJIS FAŠISTU MĀCĪBAS GRĀMATAS

Italijas senāts atņēmis neaizkaramības tiesības vienam savam loceklim, kas agrākos laikos sarakstījis fašistu mācības grāmatas. Visumā senāts maz interesējas par savu locekļu politisko pagātni, bet komūnisti pagājušā gadā kategoriski pieprasīja, ka no senāta izslēdzami vismaz tie locekļi, kas paši sarakstījuši fašistu mācības grāmatas. Tagad likums pirmoreiz izlietots. Par pagātnes grēkiem izslēgtais ir — viens no komūnistu senātoriem.

ZIŅAS REDAKCIJAI

...rauda, Švābu Gmindē
...UMS BŪS LATVIEŠU
...DARBU TULKOJUMI!

...lasīju par godalgu ...lietuviešu rakstniekiem ...ilsts svētku gadījumā. ...grācijas lietu kārtošanu ...ti visi vienādi, tomēr ...lietuviešiem savas gara ...nāšanai bieži vien iznāk ...a un līdzekļu neka ...u pirms valūtas refor- ... vienīga lietuviešu ...odalaga bija 30.000 ... ar ko autors patiesi ... laiku dzīvot bez die- ...m. Cik noprotams, tad ...ākslu un rakstniecību ...balsta arī izdevēji un ...onas, un šai ziņā visai ...ī lietuvju rakstnieku ...biedrība.

...notīties, ka lietuviešu ...ākļi dažā ziņā ievēro- ... no mūsējiem — kaut ...n, ka viņiem Amerikā ... atbalsts lielajā turie- ...skaitā, būtu tomēr in- ...dēt arī no latviešu pu- ...par to, kas līdz šim in- ...i kollektīvi pavelkts ...ēku un vispār māksias ...išanai un veicināšanai. ...u tulkošana svešvalo- ...l nav pavirzījusies uz ...t nepieciešamība ir ...das iespējas šai virzie- ...bijušas mūsu Kultūras ... tas cer darīt nākotnē? ...mi, kas neskar autorus ... arvien no jauna parā- ...vai katrā no ārzemēm ...tulē, kuŗu rakstītāji ...ķojumu un vispār par ...materiālu trūkumu. Ja ...da iespējas būtu iero- ...elt nevarētu nākt tal- ...rālās organizācijas? Uz ...s vērš katru reizi, kad ...pietrūkst līdzekļu, un ...āciju iespējas noteikti ... bet vai nevajadzētu ... meklēt kādas jaunas

...ādus veca lat- ...u meitene kļūst ...000. DP iecelo- ...tājs Kanādā

...ešu zemkopja meita, 8. g. ...ma Lēvalde kļuvusi pie- ...ūkstotais iecelotājs Kanā- ...o IRO, kuŗas ģenerālsekre- ...ljems Taks oficiāli apsvei- ...nādas valdību, sakarā ar ...DP uzņemšanu.

...a uzkāpa uz ...izceļotāju ...Kukshafenā 11. februārī, ...pašu kuģi „Samaria" ...ca pavisam 1200 DP, kas ...z Kanādu. Kad kuģis at- ...ukshafenu ostmalā notika ...akts, kuŗā angļu joslas ...rektora vietnieks Foresta ...odeva Kanādas pārstāv- ...nerāldirektora Taka svei- ...un izteica IRO cerību, ka ... daudz mēnešu, iekām ...ašā veidā varēs svinēt ...stotā DP aizbraukšanu ...ādu. Kanādas imigrācijas ...jas pārstāvis Vorens Blain ... runā uzsvēra, ka viņš ...sen pats bijis Kanādā, lai ...u jauniem iecelotājiem ...ies, un viņš tur guvis pār- ...ka šie iecelotāji būs vēr- ...oņu materiāls Kanādai. ...mās DP devās uz Kanā- ... g. martā, Kanādas mi- ... tikai 3 ierēdņi. Tagad ...amšanai jau darbojas 43 ...misija.

...u goda viesi bija mazā ...un viņas 15 g. vecā māsa ...kas abas saņēma dāva- ...umas māte Karlīne Lā- ...ņēma IRO ziedus. Ģi- ... galva Jānis Lēvalds ...ājušā gada jūlija strādā ...mā Nuhamburgā, Ontario ... un tagad sagaidīja sa- ...erīgos.

...zina par trimdas ...nieku kartēm

...to, ka trimdiniekiem, ...par 65 gadiem, nodevas ...gā, viņi atbrīvoti gan no ...par trimdas dalībnieka ...ar to saņemt par veltī ...ometņu komitejas ir tie- ...s gadījumos atbrīvot no ... laiku līdz 3 mēnešiem ...s arī uz studentiem im ... Nometņu iekšējie ap- ...ziedojumi atzīmējami da- ...rtē, bet tos nevar atzī- ...bas markām. Dalībnieku ...niegs jaunākiem par 18 ...ies tās var saņemt visi ...tnēm dzīvojošie DP un ...ijas pavalstnieki, kas ie- ...su trimdas kopībā.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Ģenerāli Rudenko izsvilpj Kravčenko prāvā

Padomju liecinieki atstāj tiesas zāli

Parīzē, 15. februārī. Gaidītā ģen. Rudenko parādīšanās „Parīzes skandāla prāvā", kā pati franču prese tagad sākusi apzīmēt Kravčenko procesu, otrdien beidzās ar vēl nebijušu traci.

Jau pēc pirmajiem ģen. Rudenko vārdiem zālē atskanēja svilpieni. Kad Rudenko kļuva tonī agresīvs un kāpināja balsi, zālē kliedza pretim: „Te nav Nirnbergā! Jūs te neesat prokurors!" Padomju ģenerālis piesarka un mēģināja zāli pārkliegt. Tulki nespēja izsekot. Troksnis sacēlās tik liels, ka tiesas priekšsēdis Dirkheims policijai pavēlēja atjaunot kārtību.

Joprojām skaļi šķendēdamies par „provokātorisku naida pūzni", ģen. Rudenko pavēlēja visiem Padomju Savienības pilsoņiem atstāt zāli. „Delegācijas" priekšgalā, kas jau pirms nedēļas no Maskavas ieradās ar īpašu lidmašīnu, ģen. Rudenko atstāja tiesas sēdi, un Dirkheimam neatlika nekas cits, kā sēdi pārpārtraukt līdz trešdienai. Šobrīd nav vēl zināms, vai Rudenko vispār otrreiz Kravčenko prāvā uzstāsies. No tiesas zāles ģenerālis devās uz padomju sūtniecību un no turienes sazinājās ar Kremli, kā izturēties tālāk.

Kā zināms, ģen. Rudenko bija ieradies Parīzē liecināt pret Viktoru Kravčenko, kas savā laikā bija viņa padotais iepirkšanas komisijā ASV. Pēc Kravčenko bēgšanas 1944. g., Rudenko atgriezās Maskavā un, par lielu izbrīnu kolēģām, nekādu sodu nesaņēma. Gluži otrādi, — 1945. g. decembrī viņu Maskava izraudzīja par krievu delegācijas pārstāvi Nirnbergas starptautiskajā tribunālā. Sevišķi populārs lielās nacistu prāvas laikā ģen. Rudenko kļuva pēc asas izlamāšanās ar bijušo reichsmašalu Gēringu.

Kravčenko prāvas 10. sēdē pirmdien sensāciju nebija. Tiesnesis Dirkheims lika nolasīt ģen. Veigāna vēstuli, kas pilnīgi apgāza „salonkomūnista" Ciliakusa iepriekšējos apgalvojumus par Padomju Savienības politiku Tuvajos austrumos 1940./41. g. Francijas bij. aviācijas atašejs Maskavā ģenerālis Petī liecināja par padomju armijas un gaisa spēku stāvokli 1942. g.

„Kravčenko melo," teica ģenerālis, „ja viņš savā grāmatā raksta, ka padomju aviācijai bijušas novecojušas un sliktas lidmašīnas. Tās nav tiesa. Padomju „JAK" iznīcinātāji bija pārāki par „meseršmitiem" un „Focke-Wulf" modeļiem. Armija nebija demorālizēta. Neievērojot sistēmu, kāda valda Padomju Savienībā, krievu karavīri cīnījās ar patriotismu un īsu sajūsmu."

„Vai Padomju Savienībā ir runas brīvība?" prasīja ģenerālim Petī Kravčenko aizstāvji.

„Jā, tā noteikti pastāv, bet ir sovjetizēta," skanēja atbilde, un zāle smējās.

Tad liecināja bijušās cara armijas virsnieks Govarovs. Viņš pēc jūsmīga apliecinājuma, ka joprojām ir īsts un nelokāms krievu patriots, uzbrukā Kravčenko un sauca to par nodevēju un dezertieri, kas savu zemi pametis kara laikā, tai cīnoties pret ārējiem ienaidniekiem.

Advokāts Heizmans jautāja: „Kāpēc jūs dzīvojat Francijā un nebraucat mājās?"

„Es neesmu vēl sagaidījis transportu, kam mūs bija jārepatriē," atbildēja Govarovs, „bet drīz es braukšu."

„Ak tā! Nu mēs saprotam jūsu dialektiku," ironizēja Heizmans. Zāle atkal smējās.

Pēc nesekmīgām debatēm par to, vai Kravčenko cauruļu fabrikas direktora amatā iecēlis pats Molotovs, vai tikai tirdzniecības un rūpniecības pārvalde, sēdi beidza.

Simts vācieši, kam laimējies izbēgt no padomju koncentrācijas nometnēm, pieteikušies par liecinieki Kravčenko prāvā. Komiteja, kas cīnās pret necilvēcisku režīmu Austrumvācijā un kuras sēdeklis atrodas Berlīnē, telegrafiski lūgusi Kravčenko šos liecinieku izsaukt uz Parīzi. Viņu vidū atrodas arī Buchenvaldes koncentrācijas nometnes kapracis.

Jau vairākas nedēļas no vietas Parīzes un lielākajos provinces laikrakstos parādās garu gabalu ziņojumi par prāvas gaitu, ko ilustrē simtiem foto uzņēmumu. Kino teātros demonstrē atsevišķas procesa ainas: redzams Kravčenko, ienākot tiesas zālē, viņa liecinieki, šķirtā sieva un aizstāvji. Skaņu filmā dzirdamas arī runas krievu valodā ar satura tulkojumu franciski. Cilvēku pieplūdums tiesā ir tik liels, ka vajadzētu izīrēt teātra zāli, lai apmierinātu visus ziņkārīgos.

Vispārējais noskaņojums diendienā aizvien vairāk nosveras Kravčenko pusē. To spiesti atzīt pat komūnistu laikraksti. Lai nebūtu jāzaudē cīņa, komūnisti tagad izdomājuši jaunu triku: kādu dienu Parīzes ielās parādījas milzu plakāti ar uzrakstu „Kravchenko contre la France" (Kravčenko pret Franciju), kas aicināja parīziešus uz protesta sapulci, lai prāvu pārtrauktu.

Vai Kremlis pāries defensīvā?

(Turpinājums no 1. lpp.)

Maskavas miera priekšlikumus un gatavojas agresijai pret Padomju Savienību", šo kongresu nevarēja sasaukt. Pēc Trumena nē un topot Atlantika paktam, politbirojam būs temati, ko plaši izdebatēt un izkliegt verdzināto tautu miljoniem. Tiem stāstīs, ka rietumu kapitālisti gatavo karu pret Padomju Savienību un tās draugiem un ka vienīgā atbilde ir bruņošanās. Bet tai vajadzīgi tālāki tautas upuri. Būs radīts izskaidrojums, kāpēc nenāk kara laikā solītie uzlabojumi un kāpēc kā pašā Padomju Savienībā, tā satelītvalstīs jāstrādā vēl smagāk un jāiztiek ar vēl mazāk. Bez tam ar šo „draudīgo kapitālismu" varēs turpināt cīnīties metodēm, kādas rādīja Mincenti prāva, ģen. Kutelvašera tiesāšana vai Sofijas garīdznieku slepkavošana tiesas un tautas vārdā.

ASV ārpolitikas galvenais mērķis patlaban ir, Padomju Savienības agresijas ierobežošana un kara draudu novēršana, radot iespaidīgu aizsardzības sistēmu ar ASV un Lielbritaniju centrā. To izprot arī politbirojs un no savas puses dara, ko spēj.

Tikai tagad no Anglijas ārlietu ministra ziņojumiem uz Vašingtonu kļuvis pa daļai zināms, kas notika pirms divi nedēļām Karlovi Varos, kur pēkšņi ieradās veselotiesvišinskis un maršals Sokolovskis. No angļu avotiem nāk ziņas, ka slavenā avotu ūdeņos tur četras dienas spirdzinājies arī čechu vicepremiērs Firlingers, Andrejs Gromiko, Polijas ārlietu ministrs Modzelevskis un vesela rinda politbiroja sekretāru. Raksturīgi, ka tūlīt pēc Višinska aizbraukšanas Firlingers teica runu, ka „Eiropa nevar atveseloties bez 70 miljoniem vāciešu un ka Vācijas problēmai veltījama vislielākā ievēriba". Tai pašā laikā Prāgā sasaukti politiskie audzinātāji, kuriem paskaidrots, ka nu jāsāk likvidēt naids pret vāciešiem un ka katram krietnam čecham jāsaprot savas valdības jaunā politika.

Kā vienai, tā otrai pusei vēl rokās ir trumpji, ko izspēlēt tikai īstā brīdī. Bet skaidrs, ka „aukstais karš" starp rietumiem un austrumiem iegājis izšķirīgā posmā, kur līdzšinējās lomas mainītas. — ASV pieder iniciatīva, un Padomju Savienībai, liekas, jāsāk domāt par iespējamu „goda pilnu atkāpšanos."

Liecība par 5000 latviešu deportāciju

Kādas vācu būvfirmas īpašnieks Ķīlē, kas pārradies no krievu gūsta, pagājušā gada jūnijā, ar savu parakstu un firmas zīmogu apliecina paša redzētu faktu, ka 1947. g. novembrī un 1948. janvārī Rīgā brutālā kārtā sadzīti vagonos un aizvesti austrumu virzienā 5000 latviešu.

LV

DAŽOS VĀRDOS

Jangtsē frontē Ķīnā cīņas atkal atjaunojušās. 600 km garo upes dienvidu krastu aizstāv 18 nacionālās valdības armijas. Militāristi lietpratēji domā, ka komūnistiem būs vajadzīgi 2 mēneši, lai sagatavotos upes forsēšanai.

300.000 ierēdņu otrdien Romā sāka streiku, prasot algu paaugstināšanu. Kopš pusotra mēneša streiko ierēdņi Sicilijā. Prado apgabalā darbu pārtraukušas 47 tekstilfabrikas.

Bevins paredzējis ierasties Berlīnē, lai informētos par stāvokli bij. Vācijas galvaspilsētā, paskaidroja lielvecākais Reuters. Britu aviācijas maršals Teders Reuteram apsolija paaugstināt pievedumus Berlīnei uz 8000 t dienā.

Hjalmaru Šachta pirmdien Ludvigsburgas denacifikācijas tiesa no jauna ieskaitīja galveno vainīgo grupā un notiesāja uz 8 gadiem darba nometnē.

Sarunas par ilgtermiņa tirdzniecības līgumu Lielbritanijas un Dienvidslavijas starpā sāksies tuvākā nākotnē. Līdzšinējā līguma termiņš izbeidzas septembrī.

Ārkārtīgi spēciga sniega vētra plosās Turcijā Vanas apgabalā. Daudzas apdzīvotas vietas pilnīgi nogrieztas no ārpasaules. Temperatūra noslīdējusi uz mīnus 30 grādiem. Spēcīgas vētras piemeklējušas arī pārējo Turciju.

200 angļu parlamenta locekļu parakstījuši prasību pēc tuneļa zem Lamanšas kanāla, kas tieši savienotu Angliju ar kontinentu. Arī Francijas parlamenta pavasara sesijā paredzētas pārrunas par tūlītēju tuneļa būves uzsākšanu.

Polijas-Francijas tirdzniecības līgums parakstīts Varšavā. Abas valstis gadā apmainīsies precēm 6 miljardu franku apmērā.

Vācu saimniecībā turpmāk būs iekļauti britu civīlie ierēdņi Vācijā, ja viņi nebūs padoti tieši militārajai pārvaldei. Rīkojumu ģenerālis Robertsons izdevis tādēļ, lai samazinātu okupācijas izdevumus.

Par vienu naglu vienu olu dod Vācijas austrumu joslā katrs zemnieks, ziņo „Daily Mail" korespondents. Sabiedroto pretblokādes dēļ pilnīgi izsīkuši dzelzpreču krājumi.

Austrālijā būvēs tautas automobili — franču konstruktora Greguāra jaunāko modeli, kas maksās 300 austrāliešu mārciņas un brauks 20 km ar litru benzīna. Produkciju sāks jau šogad.

Sīfēnām un baznīcu zvaniem skanot, otrdien Dāniju atstāja pēdējie 800 vācu bēgļi. Pavisam Dānijā savā laikā patvērumu atrada 250.000 vāciešu, kuru uzturēšana izmaksāja ap 100 miljonu dolaru.

110 miljonu olu ievedīs Rietumvācijā no Dānijas. Līdz jūlijam šo skaitu cer paaugstināt uz 180 miljoniem.

Pārtikas saiņus par 1 miljonu dolaru ar viltotu dokumentu palīdzību ievedusi Vācijā kāda starptautiska spekulantu banda un pēc tam tos pārdevusi melnajā tirgū, ziņo amerikāņu uzraudzības iestādes.

No pasaules lielākās tauriņu kolekcijas Parīzē, kas aptver pāri par 1 milj. skaistāko spārnaiņu, pag. vasarā nozagti 20.000 eksotisku tauriņu. Īpašnieks zudumu ievērojis tikai tagad, meklēdams izcilus eksemplārus izstādei.

Mākslīgu gaļu un pienu, kas derīgs arī maziem bērniem, jau tuvākā nākotnē laidīs tirgū Rietumvācijā. Kilograms mākslīgās gaļas maksās 2 markas.

Amerikāņu armijas mācītājs Fišers, kas pirms mēneša ieradās Vācijā, lai palīdzētu vācietēm, kam piedzimuši nēģerēni, lūdzis Hesenes valdību palīdzēt viņam nodibināt šim mērķim lielu organizāciju, jo viens pats nespējot šo darbu veikt.

„ES ESMU VIENS AR SAVU MĪLU . . ."

Tā Atlantika pakta viesībās dzied vientulīgā Zviedrija, uz balkona pavērsusies pret neitrālitātes tumšajām debesīm, zem kurām tālumā mirgo Kremļa torņi.

The Baltimore Sun

KO BERLĪNĒ DARĪS VLADIMIRS SEMJONOVS?

Kad 1942. g. jūnijā, divas nedēļas pirms Hitlers iesāka lielo ofensīvu no Ļeņingradas līdz Azovas jūrai, Staļins atzina, ka viņam nepieciešamas ziņas par iekšējo stāvokli Vācijā, viņš nosūtīja uz Stokholmu vienu no saviem tuvākajiem uzticības vīriem — liela auguma, elegantu, ap 40 g. v. kungu, kas ne tikai perfekti runā vāciski, bet lieliski pārzina vācu filozofiju un vēsturi un pats izskatās pēc vācieša. Tas bija Vladimirs Semjonovs, kas ieradās Stokholmā kā padomju vēstniecības padomnieks un turpmākos trīs gadus līdz kara beigām sekmīgi uzturēja sakarus ar saviem draugiem Vācijā.

1945. g. beigās, kad Semjonova misija Stokholmā bija beigusies, viņš kādu laiku pavadīja Vācijā, bet tad atkāpās Kremļa ēnā. Nesen viņš atkal ieradies Berlīnē, šoreiz ar visaugstāko padomju diplomātijas titulu: ārkārtējais vēstnieks. Semjonovs kļuvis maršala Sokolovska politiskais padomnieks. Stāsta, ka viņš atvedis līdzi plānus jaunās Austrumvācijas „tautas demokratijas" dibināšanai un tagad gribot ar tiem iepazīstināt savus draugus. Visiem, kas pazīst Semjonovu, jāatzīst, ka Staļins nebūtu varējis atrast piemērotāku personu divkosīgai spēlei reizē ar vāciešiem un ar rietumu sabiedrotajiem. Viņš tiešām arī tagad uztura daudzas draudzības ar „pretējās puses" cilvēkiem, it sevišķi ar angļiem.

Jau tūlīt pēc Semjonova ierašanās Berlīnē sākās minējumi par to, kā mainīsies padomju politika Vācijā. Informācija no Berlīnes tagad it kā liecina, ka, pēc Semjonova uzskatiem, Maršala atkāpšanās un dažas citas pārmaiņas ASV atļautu no jauna pārrunāt Berlīnes problēmu, vēl iekām nodibināta Rietumvācijas valsts. Ja viņš tiešām to vēlas, tad sevišķu izdevību tagad rada Bonnas parlamentāriešu padomes lēmums, ka Berlīnes rietumsektoriem jākļūst par vienu no jaunās Rietumvācijas federācijas pavalstīm. Francija un pa daļai arī Anglija vairs nevēlas Berlīnes krizi paildzināt. Aprindas, kas vēlas krizi izbeigt, apgalvo, ka Semjonovam jau esot gatavi priekšlikumi, un Padomju Savienība esot ar mieru dot dažādas koncesijas, starp citu, arī atzīt Rietumvācijas federāciju, bet viņš vēl gaidot kādu „labas gribas žestu" no sabiedroto puses. Pats Semjonovs esot šo žestu parādījis un tai pašā laikā arī atbrīvojis sev rokas izlīgumam ar to, ka akceptējis „laulības šķiršanu" starp komūnistu partijām austrumu un rietumu joslās. Rietumu sabiedrotie visām šīm parādībām seko ļoti uzmanīgi.

„Corriere della Sera"

KRIEVI BERLĪNĒ TIRGOJAS AR RĪGAS KAFIJU

Berlīnes angļu sektora militārās policijas šefs oficiāli ziņo, ka izdevies konfiscēt lielāku daudzumu melnā tirgus preču. Tās visas nākušas no Berlīnes krievu joslas, kur pēdas novedušas līdz Inturista viesnīcai. Lielākā daļa konfiscēto preču esot kafija, kas nākusi no Latvijas un dedzināta Rīgā.

Ko atbildēs Norvēģija

(Turpinājums no 1. lpp.)

Skandināvijā pagaidām valda piesardzīga uzmanība. Prese atturas rakstīt par Atlantika paktu, ievietodama tikai faktisko ziņu materiālu. Ievadi paredzēti pēc Langes ziņojuma parlamentam. Taču arī tur viedoklis skaidrs. BBC korespondentam kāds Zviedrijas kabineta loceklis izteicies, ka arī Zviedrija labprāt sadarbosies ar Atlantika paktu.

„Mēs ceram," teicis valdības loceklis, ko nemin vārdā, „ka uzbrukuma gadījumā nebūsim vieni un rietumu pasaule un mūsu kaimiņi mums steigsies palīgā". Šī uzmanīgā valoda atrod atbalsi Rietumeiropas preses karikatūrās. Zviedrijas nostāja nepatīk lāga nedz Beneluksa valstīm, nedz Skandināvijas kaimiņiem. Šveices „Gazette de Lausanne" skaidri pasaka, ka Zviedrija grib par velti un bez riska visas tās pašas priekšrocības, ko pakta signatārvalstis, un pat vēl vairāk, kā tas bijis nesen ar pieprasījumu visas angļu turbolidmašīnas nodot Zviedrijai vienai pašai. Divu pasaules karu neitrālitāte Zviedrijai esot devusi pietiekami priekšrocību, lai tā tagad darītu visu trešā kara aizkavēšanai.

Vienīgā valsts, kas jau tagad pateikusi, ka Atlantika paktam nepievienosies, ir Īrija. BBC komentātors jau pirmdien šādu nostāju paredzēja, aizrādīdams, ka Īrija izmantos izdevību pasaules foruma priekšā saistīt savu pievienošanos Atlantika drošības sistēmai ar prasību apvienot Dienvidīriju ar Ziemeļīriju. Pirmā, kā zināms, vēl arvien savu patstāvību nav iemantojusi un nesenās vēlēšanās pierādījusi, ka vēlas būt saistīta ar Lielbritaniju.

BBC, NBC, NYHT, STT

Trumens cer 4 gados ietaupīt 200.000 dolaru

Harijs Trumens savu jauno amata periodu sāk kā vislabāk atalgotais prezidents Savienotajās Valstīs. Vēl nesen kongress paaugstināja viņa algu no 75.000 uz 150.000 dolariem gadā. Atvelkot nodokļus, Trumenam paliks 110.000 dolaru. Tā kā prezidentam nav nekādu īpašumu un privātu ienākumu, viņš cer četros gados ietaupīt 200.000 dolaru. Kā Savienoto Valstu pirmajam pilsonim prezidentam ir rinda priekšrocību, kas pārējiem bez samaksas nav pieejamas.

Ja Trumens vēlas ceļot, viņš var izmantot savu personīgo jachtu, lidmašīnu vai salonvagonu. Jachta ir 73 m gara un peld 4,5 m dziļi. Tās uzturēšanas izdevumus samaksā flotes ministrija, bet par prezidenta ērtībām gādā 100 vīru liela apkalpe. Trumena personīgā lidmašīna DC-6 maksā miljonu dolaru, un tai ir četri motori. Astoņi pilоti un motoristi rūpējas, lai lidmašīna būtu katrā laikā gatava pacelties.

Prezidenta Trumena salonvagons saucas „Ferdinands Magelāns". Izceļoties otram pasaules karam, Ruzvelts lika to nodrošināt bruņu plāksnēm un speciāliem logu stikliem, kuriem nevar izšaut cauri. Salonvagonā ir vairākas guļamkabīnes, ēdamzāle, dušas telpa un virtuve. Radio un bezdrāts telefons to savieno ar pārējo pasauli. Kad Prezidents ceļo, viņu apkalpo divi filipīnieši, kurus uzrauga kāds līggadīgs Baltā nama ierēdnis, kas kalpoja jau Ruzveltam. Salonvagons vienmēr stāvēs uz rezerves sliedēm Baltā nama tuvumā. Tā kā Savienotajās Valstīs dzelzceļi pieder privātām sabiedrībām, vēl iepriekšējam prezidentam vajadzēja pirkt 18 biļetes un dienā maksāt 90 dolaru par salonvagona lietošanu. Trumens tagad pērk tikai vienu pirmās klases biļeti. Bez prezidenta ASV tikai diviem cilvēkiem ir savi privāti salonvagoni.

Tā kā atentātiem par upuri krituši trīs Savienoto Valstu prezidenti — Linkolns, Gerfilds un Mekkinlejs — Trumenu tagad nepārtraukti apsargā 25 detektīvi. Bez tam par Baltā nama drošību gādā īpaša policijas vienība. Finanču ministrijai prezidenta apsargāšana izmaksā 350.000 dolaru gadā.

Runas brīvība ir, bet var teikt tikai to, kas atļauts

Kāds žurnālists pirmdien, jautāja Čechoslovakijas valsts prezidentam Gotvaldam, vai viņa zemē var brīvi izteikt savas domas arī tāds cilvēks, kas nav vienis prātis ar valdības politiku. Uz šo jautājumu Gotvalds atbildēja: „Tautas demokratijās katrs var brīvi izteikt savas domas, ja tās nerunā pretī republikas aizsardzības likumiem. Mēs tomēr sodīsim katru, kas izplatīs uztraucējas baumas, apvainos Padomju Savienību, valsts prezidenta personu vai citus valdības locekļus." BBC

Aiz pieri sienā

Berlīnes franču joslas laikraksts „Der Kurier" izdarījis aptauju par stāvokli Ķīnā. Kāds Berlīnes pastnieks izskaidrojis to šādi: „Krieviem nav izdevies ieņemt Berlīnes rietumu sektorus ar tiešu spiedienu no austrumiem. Tāpēc viņi tagad mēģinās piekļūt mums no otras puses — cauri Ķīnai."

*

Par zīda zeķu zādzību Nujorkas preču namā policija sodīja kādu 16 g. meiteni ar 4 mēnešiem cietumā. Tā kā meitene bijusi skaista un ļoti iedomīga, tiesnesis šo spriedumu pārvērtis lēmumā, ka tai vienu gadu katru dienu jānēsā melnas, rupjas vilnas zeķes un šai izskatā katru dienu pa piekto aveniju jānāk atrādīties policijā.

*

Londonas „Daily Telegraph" ziņo: „Eseksas saimniecības padome pārbaudījusi kādas firmas izgatavotu gaļas mērci un konstatējusi, ka tā satur 50 proc. gaļas. Tas ir vairāk, nekā pēc noteikumiem atļauts. Rūpnieks sapēmies stingru brīdinājumu."

*

Alberts Frenčs no Kolumbas pilsētas Ohaijo štatā sūdzējies par to, ka viņš izkritis pa viesnīcas trešā stāva logu un nonācis zemē vesels un nejēvainots, bet viesnīcnieks prasījis, lai viņš samaksā par saplēsto loga stiklu.

Es biju padomju birokrats

NODAĻA NO DAUDZINĀTĀS VIKTORA KRAVČENKO GRĀMATAS „ES IZVĒLĒJOS BRĪVĪBU"

1942. g. maijā, pēc pamatīgas NKVD izmeklēšanas un ar partijas centrālkomitejas piekrišanu es pārņēmu kabinetu, kas atradās tieši blakus Padomju Sociālistiskā Krievijas federātīvās republikas „sovnarkoma" (tautas komisāru padomes) vicepriekšsēža biedra Andreja Utkina kabinetam. Biju kļuvis kara piederumu departamenta galva un tādēļ iekļuvis „iekšējā lokā". Man bija tiesības nēsāt maģisko varas simbolu — speciālu sarkanu karti ar zelta burtiem. Biju viens no valdības locekļiem.

„Sovnarkoma" galva bija Konstantins Pamfilovs, vīrs, kas bija tik tuvs iekšējam galmam, ka viņa pelnus pēc nāves apbedīja Kremļa sienā Sarkanajā laukumā. Viņa galvenajam palīgam Utkinam bija padoti pieci lieli departamenti, un vienu no tiem vadīju es. Tādējādi mani no pašas galotnes šķīra tikai divi soļi.

Paliku šai postenī vienu gadu. Es, protams, zināju, ka mana vara ir nestabila. Mani augstajā postenī bija pacēlis kāds untums. Viens vēl augstāku kungu pirksta mājiens varētu atsist mani atpakaļ dziļumos, tāpat kā ik brīdi varēja krist arī tie, kas bija virs manis. Atkal un atkal man bija jānoskatās, kā Pamfilovs un Utkins drebēja, ja pie tiem ieradās kāds politbiroja loceklis vai kāds šefa galma favorīts. Diktatūrā līdzsvaru uzutur balanss starp nelerobežotu varu un nelerobežotām baiļēm.

Nedaudzie „sovnarkoma" darbinieki, kopskaitā ap 30, kam bija patiesa vara, bija pilnīgi šķirti no mazākiem darbiniekiem. Mums bija pašiem sava stāvs, kur svešinieki izturējās tik bijīgi un klusi kā baznīcā. To stāvu apsargāja speciāla NKVD sardze, kuras locekļiem bija virsnieku pakāpes. Mūsu plašajiem kabinetiem bija divkāršas izolētas durvis. Darbā mēs bez maksas saņēmām labas brokastis un vakariņas, bet pusdienas ēdām pašu ēdamtelpā, par ļoti niecīgu maksu. Visvērtīgākā no mūsu privilēģijām bija brīva ārstēšanās Kremļa slimnīcā un iespēja par brīvu saņemt zāles Kremļa aptiekā, jo tai laikā parastiem cilvēkiem bija gandrīz neiespējami dabūt ārstu vai zāles.

Darbā mani sargāja kā valsts dārgumu. Neviens svešinieks nevarēja iekļūt pie manis bez manis rakstītas atļaujas, kas vēl bija jāapzīmogo ar manu personīgo zīmogu. Arī tad, kad biju šādu atļauju izdevis, durvju sardze vēl telefoniski pārliecinājas, vai es tiešām attiecīgo personu vēlos pieņemt. Lai pilnīgi nodrošinātos, man arī telefonā bija pašam sevi jāidentificē, pasakot paroli, ko zināju tikai es pats un NKVD. Pēc atļaujas saņemšanas, cilvēkam, kas vēlējās mani apmeklēt, bija jāpaklausas vēl četrām NKVD pārbaudēm. Nevienam, kas dienestā bija zemāks par mani, nebija tiesību izdot ienākšanas atļaujas, kaut arī kārtojamā lieta varētu būt steidzama. Ja kādam no maniem apakšniekiem vajadzēja palīgus no ārienes, viņiem bija jāizprasa man atļauja.

Bez tam vēl mūsu iestādi, tāpat kā Kremli un partijas centrālkomitejas telpas, sargāja t. s. „šacha galdiņa" sistēma. Nerēgulārās laika atstarpēs, pēc kontroles centra rīkojuma, NKVD sardzes mainīja un pārvietoja no viena posteņa uz otru, kā bandiniekus uz šacha galdiņa. To darīja bez iepriekšēja brīdinājuma un pēc ļoti izsmalcinātas sistēmas tā, ka neviens NKVD sargs iepriekš nevarēja zināt, kādā postenī viņš attiecīgā brīdī atradīsies. Tā kļuva gandrīz neiespējama četru vai piecu sargu sazvērēšanās, lai kaut kur ielaistu nevēlamas personas.

Manas jaunās cieņas visspilgtākais simbols tomēr nebija šīs sardzes, bet gan šķietami vienkārša lieta, kam padomju augstāko ierēdņu dzīvē ir izšķirēja loma — man personīgi piešķīra naudas skapi, kura atslēgas šifru zināju tikai es. Tas ir — tikai es un NKVD. Šādus seifus Padomju Savienībā piešķīra tikai ierēdņiem, kas bija atzīti par tik augstiem, ka tiem drīkstētu būt noslēpumi arī pret viņu tiešiem priekšniekiem. Visā Padomju Savienībā bija tikai viens seifs, kura atvēršanas šifru nezināja NKVD. Tas bija Staļina personīgais seifs.

Pat Utkins un Pamfilovs, kad viņi kādreiz ienāca manā kabinetā, aizdomīgi skatījās uz naudas skapi. Viņi tad noteikti domāja par to, kādas piezīmes es esmu pievienojis viņu pavēlēm un rīkojumiem. Tā kā „privātie selfi" bija mīļākais NKVD medību lauks, tad visērtākais veids, kā denuncēt savu tiešo priekšnieku, neriskējot tiešu sūdzību policijai, bija faktu pierakstīšana „paša vajadzībām" un šī „noslēpuma paglabāšana" naudas skapī.

Es nekad neaizmirsīšu pirmo dienu, kad ierados darbā. Vispirms tā bija pirmā reize, kad kāds augsts NKVD virsnieks piezvanīja man un prasīja atlauju mani apmeklēt. Pēc tam ap plkst. 11 kalpotāja ienesa man brokastis: divas olas, drusku cepta gaļas, baltmaizi, sviestu, karstu tēju, vairākus graudiņus cukura. Viss, izņemot tēju un cukuru, bija amerikāņu manta. Kalpotāja, kas to ienesa, izskatījās tik izsalkusi, ka es atstāju vienu olu un drusku maizes, lai viņa vēlāk varētu to apēst. Bet paplāti aiznesa mana jaunā sekretāre. Drusku vēlāk viņa atzinās, ka nav nocietusies, un pati apēdusi manu brokastu atliekas. No tās reizes nekad neēdu vairāk par pusi no savām brokastīm. Otru pusi pārmaiņus vienu dienu saņēma sekretāre, otru dienu kalpotāja, kas savu tiesu nesa uz māju diviem izsalkušiem bērniem.

Tā kā tagad atrados tik tuvu piramīdas galotnei, ik dienas dzirdēju daudz baumu par jaunākiem skandāliem politbirojā, par augsto varasvīru sacensību Staļina labvēlības dēļ, bet visvairāk par pašu Staļinu, jo „galminieki" katru viņa izteicienu pārgremoja un analizēja neskaitāmas reizes. Viņa labpatika vai untumi, viņa veselība un izdarības uztrauca galminiekus vairāk nekā ziņas par notikumiem frontē.

Es drīz zināju, ka Staļina mīļākā nodarbība ir šacha spēle un biljards un ka viņš abus spēlē lieliski. Uzzināju arī, ka kaukazieši, t. i., armēņi un gruzīņi viņam patīk daudz labāk nekā krievi. Par spīti tam, ka kaukaziešu skaits, salīdzinot ar visu padomju iedzīvotāju skaitu, ir pavisam niecīgs, valdībā viņi ir gandrīz vai vairākumā.

Visi zināja, ka Staļins seviški mīl iepīt valodā parunas. Pēc pakta noslēgšanas ar Hitleru, viņš pārtraucis politbiroja diskusijas ar teicienu: „Es nevaru galvot, kā šis ēdiens garšos, bet katrā ziņā tas būs karsts." Dažreiz, kad laudis runāja pārāk gari, viņš maigi ieteicās: „Apgriežiet cepeti, citādi tas piedegs." Ja kāds arī pēc tam turpināja runāt, netikdams pie lietas kodola, viņš mēdza sacīt: „Jūs maujat kā govs grūtā stundā, bet kur paliek teļš?"

Staļina tuvākie palīgi bija pārliecināti, ka viņš ir mānticigs, un apgalvoja, ka viņš vairākārt grozījis plānus, ja „zīmes" bijušas nelabvēlīgas. Staļins mīl vientulību un savu brīvo laiku izmanto pārdomām. Viņš, liekas, ir vienīgais Kremļa vīrs, kura vārds tikai reti iejaukts skandālos, kamēr par visiem citiem padomju vadītājiem nemitīgi stāsta notikumus ar balerīnām, aktrisēm, iedzeršanām. Tie, kas pazinuši Staļinu ilgāk, visi atzīst, ka viņš ir neparasti atriebīgs un ļaunprātīgs un ka viņa abus spēlē lieliski. Uzzināju arī, ka kaukazieši, t. i., armēņi un gruzīņi viņam patīk daudz labāk nekā krievi. Par spīti tam, ka kaukaziešu skaits, salīdzinot ar visu padomju iedzīvotāju skaitu, ir pavisam niecīgs, valdībā viņi ir gandrīz vai vairākumā.

Ierēdņiem visnepatīkamākais bija Staļina paradums strādāt no 11 dienā līdz 5 vakarā, bet tad atkal no 11 vakarā līdz 4 vai pat 6 nākamajā rītā. Šai darba kārtībai bija jāpielāgojas arī visiem augstākiem ierēdņiem, tā ka visā tai laikā, kad biju „sovnarkomā", reti varēju gulēt vairāk par 5 stundām diennaktī. Mums mazajiem bija jāsāk darbs drusku agrāk un jābeidz drusku vēlāk — lai ik brīdi mēs būtu Staļina rīcībā.

NĀKAMAJĀ NUMURĀ LASIET:

„NAKTS KONFERENCE KREMLĪ"

J. Stendzenieks spraigā lēcienā „rītā vingrošanā"

Francija gaida latviešu basketbolistus

Basketbolists Igenbergs no Neištates raksta: Mūsu izlases basketbolisti Lusārs ar Zebeliņu ar ļoti labām sekmēm spēlē Francijā V. Baumaņa trenētā vienībā. Vēstulēs Lusārs man vairākkārt rakstījis, ka franči ļoti labprāt noorganizētu latviešu vienības turneju. Jautājums vienīgi, kā iegūt izbraukšanas atļaujas. Vai mūsu sporta vadība nevarētu nākt talkā? Lusārs ar Zebeliņu pievienotos no Vācijas atbraukušajiem un tā komplektētos spēcīga vienība. Lorientā pirms sacensībām esot iespējams kādu nedēļu atpūsties un trenēties. Bijušie „Kursas" spēlētāji Merlejevskis, Stulpiņš, Caune un es pats tagad dzīvojam Neištatē un citīgi trenējamies. Dažkārt ierodās arī Veiss. Domājam piedalīties arī meistarsacīkstēs. Neuzcelsim gan vairs „Kursu", bet spēlēsim kā Neištates YMCA. Mūsu rīcībā ir pieņemama zāle un diezgan bieži sacenšamies ar amerikāņiem.

Oldenburgas YMCAs šacha vienība pie 16 galdiņiem uzvarējusi pilsētas divu vācu šacha klubu apvienoto vienību ar 11½:4½ punktiem. Martā Oldenburgas latviešu šachisti sacentīsies ar Hamburgas vācu meistarvienību.

Galda tenisa un šacha turnīrā Neištatē pie Hanoveras vispasaules YMCAs sarīkojumā, piedaloties 6 DP nācijām, šachā uzvarēja lietuvietis K. Sķema, ar 6½ p., atstājot 2. un 3. vietā latviešus A. Līdaci ar 6 p. un K. Adamsonu ar 5 p. Galda tenisā pirmās vietās ierindojās latvieši.

Jānis Stendzenieks Čīlē meklē jaunus talantus

Latviešu sportistu saime Čīlē kļuvusi kuplāka. 27. decembrī ieradās inž. Buša ģimene. Pazīstamā US basketboliste un volejboliste M. Buša-Orlāne jau darbāja labi atalgotu darbu Santjāgo angļu meiteņu kolledžā. M. Buša-Orlāne pasniegs Čīles miljonāru meitām vingrošanu un plastiku. Kolledžā uzņem tikai pēc stingras „dižciltības" pārbaudes. J. Stendzenieks aizvien labāk iekārtojas arī ikdienas dzīvē. 5 darba dienās nedēļā Stendzenieks mēnesī nopelna 6000 pezo un ar to pietiek, lai varētu ļoti labi dzīvot un domāt arī par nākotni. Arī šajā ziņā, nemaz nerunājot par izredzēm sportā, Stendzenieksm pavērsies plašas iespējas. Vadīt visus kanalizācijas izbūves darbus Santjāgo modernākās slimnīcas jaunbūvē jaunatbraucējam jau ko nozīmē. Sporta laukumā Stendzenieks ap sevi pulcējis Čīles jaunatni, un sakās ķīradis jau vairākus jaunus talantus.

Čīles vieglatlēti rosīgi gatavojas Dienvidamerikas meistarsacīkstēm, kas notiks no 15. līdz 25. aprīlim Limā. Man uzdots liela atbildība. Cenšos sportistus iesparot, bet ne katrreiz tas izdodas, jo temperamentīgie dienvidnieki nelabprāt grib treniņos piespiesties un atteikties no ierastā. Čīles sporta vadība ieraudzījusi mani par galveno trenētāju līdzšinējos piekomandējot par palīgiem. Protams, ka noskaņojums tādēļ nav diezcik draudzīgs.

Jaungada naktī Brazilijā, Sao Paulo notika skrējiens pa ielām, piedaloties 1600 sportistiem no visas Dienvidamerikas. Pirmā un otrā vietā ierindojās manis trenētie puiši.

Čīles sporta prese un ilustrētie žurnāli vēl aizvien ievieto J. Stendzenieka attēlus un slejām garus rakstus. Aizsūtu divus attēlus arī „Latvijas" lasītājiem.

Santjāgo, janvāra beigās.

E. Laipenieks

Latviešu sports Anglijā

Teicamus panākumus Anglijā ūst boksētājs Legzdiņš. Stretonā Legzdiņš cīnījies neizšķirti ar angli Grimbltonu. 4. februārī Eksseterā, starptautiskā sarīkojumā ar franču, itaļu un poļu līdzdalību, Legzdiņš pēc punktiem 6 gājienos uzvarēja vairākkārtējo poļu armijas pusvidējā svara meistaru Kožuski. Legzdiņu trenē bijušais Īru profesionālais vidējā svara meistars Padi Roka.

Latvieši Anglijā rosīgi sacenšas arī basketbolā. Hantingtonas „Staburaga" vienība uzvarēja Bērdingheras „Ausekli" 53:3. Uzvarētājiem 4 vārtus guva Latvijas valstsvienības spēlētājs Ed. Freimanis. Ziemeļanglijas meistarībā pēc pirmās kārtas ar 6 p. vadībā ir Brandfordas „Trimda". Dienvidanglijas meistarībā Londonas sporta klubs uzvarēja Midherstas nometnes vienību 5:1.

Latviešu cīkstoņi J. Dancis un F. Jākobsons guvuši ļoti labas sekmes Sieszigas-Holšteinas meistarsacīkstēs grieķu-romiešu cīņā. Vieglā svarā Dancis 4 min. 30 sek. uzvarēja vācieti Haku un 4 min. Peterilu un finālā pēc pretiem pieveica Luchtu. Pusvidējā svarā Jākobsons guva piecu uzvaras pret vāciešiem Ehlermani, Caharinu un Dinertu, bet finālā zaudēja flensburgietim Richteram.

Jāni Daliņu „Latvju Sports" iaicājis speciālā sacerējumā atzinusi par populārāko vieglatlētu sportistu trimdā. Daliņā sarindots 9 balsis, J. Stendzenieks 29, E. Kenosts 11. Par skaistāko sportisti trimdā iaicājusi vairāki peldēšanas rekordisti Tatjana Pīlāte.

9 vācu sportisti dosies 3 mēnešu studiju apmaiņā uz ASV. Braucienu izkārtojusi Virtembergas-Bādenes militārā pārvalde.

Latviešu sports Anglijā

Teicamus panākumus Anglijā ūst boksētājs Legzdiņš. Stretonā Legzdiņš cīnījies neizšķirti ar angli Grimbltonu. 4. februārī Eksseterā, starptautiskā sarīkojumā ar franču, itaļu un poļu līdzdalību, Legzdiņš pēc punktiem 6 gājienos uzvarēja vairākkārtējo poļu armijas pusvidējā svara meistaru Kožuski. Legzdiņu trenē bijušais Īru profesionālais vidējā svara meistars Padi Roka.

Latvieši Anglijā rosīgi sacenšas arī basketbolā. Hantingtonas „Staburaga" vienība uzvarēja Bērdingheras „Ausekli" 53:3. Uzvarētājiem 4 vārtus guva Latvijas valstsvienības spēlētājs Ed. Freimanis. Ziemeļanglijas meistarībā pēc pirmās kārtas ar 6 p. vadībā ir Brandfordas „Trimda". Dienvidanglijas meistarībā Londonas sporta klubs uzvarēja Midherstas nometnes vienību 5:1.

Čīles izlases vieglatlēti gatavojas meistarsacīkstēm. Pa kreisi pirmais: trenētājs E. Laipenieks, pēdējais J. Stendzenieks.

ŠMITA VIENĪBA STOKHOLMA ZAUDĒ

Basketbola zibensturnīrā Stokholmā uzvarēja Stokholmas LSB 1. vienība, finālā pieveicot LSB 2. vienību 21:20 (8:9). Uzvarētājos spēlēja Reneslācis, Raits, Janovskis, Saulīte un Strunke, bet zaudētājos Šmits Klaišs, Kitajs, Kreicbergs, Liniņš un Grīvalnis.

LATVIA
Latvian Newspaper
Printed by TUCOM Civil Engineering Limited
Printed at 1 Cheapside, London, E.C.2
Published by Latvian Publishing Co. Ltd.
Editor: Kārlis Zariņš
Manager: A. Kalniņš
Subscription: 6/6.
Advertisement: 6/6.
Published: Every Saturday.
Latvijas Sūtnieks
Latvian Publishing Co. Ltd.
Gladsaxevej 378, Gladsaxe/Denmark
Telephone-Nr. 2

Nodibināta aprūpes

24. februārī visās notiks protes

LIETAS UN ATZINUMI 4.

SLUDINĀJUMI

Kas var apgādāt grāmatu vācu valodā
DAS LETTISCHE BALLET
Rakstīt: Dzēms Rimkeits, Gran Via, 15, Bilbao, Espaņa. (108)

Aizgājis Dieva mierī mans mīļais dzīves biedrs, mīļais tēvs

profesors Dr. med.

Edvarts Kalniņš

dzimis 1869. g. 31. janvārī Birinos; miris 1949. g. 1. februārī Northeimē. Guldīts Nordštemmenas kapos, kur atdusas mūsu mīļā meita un māsa

Valtrauta Kalniņa

dzimusi 1908. g. 31. decembrī Saratovā; mirusi 1947. g. 14. aprīlī Nordštemmenā.

Par mīļajiem aizgājējiem dziļi sēro piederīgie.

Mīlestība nekad nebeidzas.

Iznākusi
TĒVU VALODAS MĀCĪBA
tautskolas 6. klasei. Cena DM 3,—. Izsūta ar uzliktu pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus. Atkalpārdevējiem atlaide.
Fišbachas latviešu komitejas
LITERĀTŪRAS APGĀDS,
(13a) Lager Fischbach, ā. Nürnberg. (117)

K. un K. Rozes
ANGLISKI-LATVISKA VĀRDNĪCA
464 lappuses, ar fonētisko izrunu un pielikumā naudas vienības, svari, mēri, utt. Anglijā un ASA, iesieta DM 7.—

K. un K. Rozes
LATVISKI-ANGLISKA VĀRDNĪCA
680 lappuses, iesieta DM 9.—
Šīs ir plašākās pašlaik esošās vārdnīcas no latviešu uz angļu valodu un otrādi.
Dabūjamas nometņu grāmatnīcās un pie K. Rozes, Augsburg (13b), Hessenbachstrasse 29½. (101)

ĀRSTIEM UN CITIEM INTERESENTIEM
piedāvājam:
Dr. med. et. phil. Georg Bauzer, Berlin
KLINISCHES REZEPT — TASCHENBUCH FÜR PRAKTISCHE ÄRZTE
448 lapp. Iesieta, DM 10.—
I daļa: Therapeutisch - diagnostische Winke und Rezeptformeln — 160 lpp. alfabētiskā kārtībā aprakstītas visas slimības un padomi to ārstēšanai.
II daļā Übersicht wichtiger Arzneimittel, ihre Dosierung und Anwendung — 145 lpp.
Grāmatu izsūta pret iepr. samaksu vai uz pēcmaksu, abos gadījumos pieņēmot pasta izdevumus.
L. RUMAKA GRĀMATNĪCA
(13a) Nürnberg 2, Valka

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENĀ, MEKLĒ:
Zanī Adamoviču, d. 16. 6. 1925. Latvijā, pēdējās ziņas no Libekas; Edīti Apkini, dz. 1929. Rīgā, p. z. no Tulas; Irēni Astvatjevi, dz. 1929. g. aprīlī Rīgā, iespējams, ka atrodas Vācijā; Jefrosiju Astvatjevi, dz. 8. 10. 1930., iespējams, ka atrodas Vācijā; Ivaru Baltābolu, dz. 31. 1. 1919. Rīgā, p. z. no Kēnigsbergas; Antoniju Bredriku, dz. 19. 6. 1908. Rīgā, p. z. no Dancigas; Kseniju Egli, dz. 5. 2. 1914. Rīgā, p. z. no Rīgas; Barbaru Dankmi, dz. 1. 2. 1924. Rēzeknē, strādājusi kā māsa Cellē; Mirdzu Drēsi, dz. 29. 8. 1913.; Zigrīdu Drēsi, dz. 14. 4. 1935.; Liliju Dunduri, dz. 30. 6. 1919. Rīgā, no Rīgas deportēta uz Vāciju; Bruno Grotiņu, dz. Rīgā, dzīvojis Jumpravā, p. z. no Vīnes; Valfridu Grotiņu, dz. Rīgā, p. z. no Gnesenes; Rūdolfu Krastiņu, dz. 19. 2. 1920. Priekulē, p. z. no Fuldas; Ernu vai Helēni Magidu, dz. 1882. vai 1883. Suvalkos, Polijā, p. z. no Daugavpils, Cietokšņa ielas 15; Hugo Nageli, dz. 10. 4. 1922. Rīgā, p. z. no Brno, ČSR; Annu Rokivili, dz. 17. 7. 1882. Padures pag., p. z. no Liepājas; Tālrītu Valdi Salavu, dz. 6. 19. 25. Liepājā, p. z. no Sofienvaldes; Vitoldu Strautseli, dz. 1907., deport. uz Vāciju; Teodoru Tomoviču, dz. 5. 1. 1925. Aizputē, p. z. no Aizputes.

NO SAVIEM KRĀJUMIEM PIEDĀVĀJAM:
M. Fogta Izromānu „GIMETNE" DM 1.80
Alliana Po MELNAIS KAKIS DM 3.—
1949. g. TABEĻU KALENDĀRU DM 0.50
1949. g. NOPLEŠAMO KALENDĀRU DM 0.80
1949. g. KABATAS KALENDĀRU (Dānijas izd.) DM 0.80
VĀRDA UN DZIMŠANAS D. KARTIŅAS DM 0.15
Zviedrijā izdotās BALTIJAS VALSTU KARTIŅAS ar Atlantika chartas deklarāciju DM 0.20
LATVIJAS ĢERBONI (Dānijas izd.) DM 0.50
LATVIJAS ĢERBONI apsveik. (Zviedrijas izdev.) DM 0.40
K. ULMAŅA ĢIMETNE AR BIOGRAFIJU DM 0.50
DAŽĀDA PLATUMA REDIS SPALVAS 2 pūn. kompl. DM 0.07
PIEZĪMJU BLOCIŅUS (DIN A 6) DM 0.10
SPALVAS KĀTUS DM 0.05
Izsūta uz pēcmaksu. Atkalpārdevējiem un skolām atlaide.
L. RUMAKA GRĀMATNĪCA,
(13a) Nürnberg 2, Valka.

IZCEĻOTĀJI UZ AMERIKU!
Februāra vidū iznāks
agr. Grozgalvja
AMERIKAS LAUKSAIMNIECĪBA
Šī grāmata dod sīku informāciju un norādījumus par Amerikas lauksaimniecības nozarēm, īpatnībām un darba paņēmieniem. Bez tam pievienota speciālvārdnīca lauksaimniecības terminoloģijā latviešu-angļu val. un ASV štatu karte. Illustrēta. Ērts kabatas formāts. Cena DM 2,50.
Ievērojot lielo interesi par šo izdevuma un ierobežoto eksemplāru skaitu, esam uzaicinuši pasūtinājumu pieņemšanu. Izsūtīsim pieteikšanās kārtībā.
Atsev. pasūt. izsūtīsim uz pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus. Mūsu atkalpārdevējiem, ņemot ne mazāk kā 10 eks., izsūtīsim ⅓ pēcmaksā ar 15% atlaidi, bet pilnā pēcmaksā 10%.
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
(13a) Nürnberg 2, DP Camp Valka

GRĀMATU APGĀDI!
Latviešu mākslas salons un grāmatnīcas
TORONTO
aprīlī rīkos latviešu grāmatu
IZSTĀDI - TIRGU
Lūdzam izsūtīt izstādīšanai, pārdošanai vēlamās grāmatas.
I. BATRAKS & V. ZIEDIŅŠ,
P. O. Box 1006 Sta „C", Toronto 3, Ontario, Canada. (124)

Ja kāds ko zinātu par bij. 15. div. 32. pulka 9/10 rotas kareivi ARVIDU ŪDRI, dz. 27. 5. 1922., no Limbažiem (3. 2. 45. vēl bijis kopā ar kapr. Nīmani no Kurzemes, uz Jastrovas-Landekas šosejas), lūdzu ziņot Viktoram Teterim, (24a) Lübeck, Meesenkaserne Bl. 8-114. (118)

Tev mūžam dzīvot, Latvija,
Daugaviņa puto balti,
Notriec kalni, meži,
Līgo
un citas oriģināl- un tautas dziesmas, kopskaitā 175, sakopotas grāmatā
LOKAITIESĪ MEŽU GALĪ
Cena DM 2.—.
Vienmēr un visur ņemsim sev līdzi un rādīsim arī citiem mūsu dziesmu krāšņumu.
Izd. J. LIEPIŅŠ,
(14a) Esslingen/N., Plochingerstr. 17. (115)

LATVIEŠU STUDENTU CENTRĀLĀ SAVIENĪBA
rīko
manīgu loteriju
trūcīgo latviešu studentu pabalstam.
Izloze notiek 1949. g. 27. febr. Virtembergas Centrālā latviešu nometnē.
Loterejas biļetes cena DM 0,50. Galvenie laimesti: foto aparats, radio uztvērāts, pokas pulkstenis, vērtīgas grāmatas, mājturības priekšmeti. Laimestus varēs saņemt sākot ar 3. g. 5. martu Kārlsruhē, Karlsruher Str. 70 pie L.S.C.S. saimnieciskā lietu referenta, personīgi vai piesūtot laimējušo loterijas biļeti un pastu. Laimējušo ložu sarakstu izsludinās latviešu trimdas presē.
Loterijas biļetes dabūjamas vietējās studentu biedrībās. (116)
L.S.C.S.

Dabūjama
PIEZĪMJU GRĀMATIŅA
ar krāsainu Ziemeļamerikas karti, cena DM 1,—; PALIGS angļu, vācu, franču, spāņu un portugāļu valodā (rotēts), cena DM 1,—. Atkalpārdevējiem atlaide. Izsūta uz uz pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus.
K. Linards, 11. Postfach
(112) **(24) Lübeck.**

AR SAVDABĪGIEM VĪRIEŠIEM
vēlas iepazīties vīriešu psiholoģijā ieinteresēta 21-gadnīece (neprecējusies). Rakstīt uz of. 110.

Krustvārdu mīkla

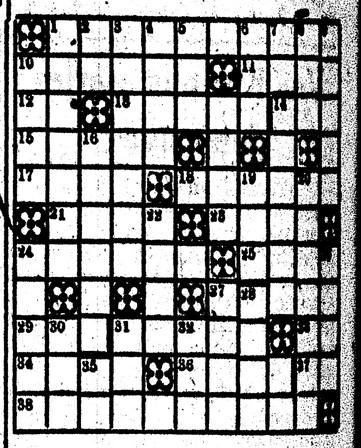

Līmeniski: 1. Atteikties no amata. 8. Stats ASV. 11. Vēlētu pārstāvju sapulce. 12. Ziņu aģentūras iniciāļi. 13. Zvēra kāja. 14. Bojāties. 15. Klaiņot. 17. Latviešu dzejnieks. 18. Latviešu sabiedriska darbinieks. 21. Būvmateriāls. 23. Apstrādā. 24. Dabas skats. 25. Ievākt ražu. 27. Dzīvnieki. 29. Vīriešu vārds. 31. Kunosi. 33. Apzīmējums mūzikā. salsināti. 34. Mājlopa. 36. Sievietes vārds. 37. Salsinājums. 38. Vertikāls.

Stateniski: 1. Apliecības. 2. Vietniekvārds. 3. Rīgas priekšpilsēta. 4. Nomāt. 5. Dauza. 6. Svinīga rakstura dzejolis. 7. Satikšanās vieta. 8. Putns. 9. Tuvs radinieks. 16. Vīrieša vārds. 19. ASV armijas pasta iestāžu iniciāli. 20. Neīdzens. 22. Koki. 24. Tiekšanās. 26. Pārveids. 27. Maisa. 28. Īgaunis. 30. Gāzes. 32. Miecīties. 32. Mīda. 35. Ķīmisks elements.

LIMENISKI: 1. Atteikties no amata. 8. Stats ASV. 11. Vēlētu pārstāvju sapulce. 12. Ziņu aģentūras iniciāļi. 13. Zvēra kāja. 14. Bojāties. 15. Klaiņot. 17. Latviešu dzejnieks. 18. Latviešu sabiedriska darbinieks. 21. Būvmateriāls. 23. Apstrādā. 24. Dabas skats. 25. Ievākt ražu. 27. Dzīvnieki. 29. Vīriešu vārds. 31. Kunosi. 33. Apzīmējums mūzikā. salsināti. 34. Mājlopa. 36. Sievietes vārds. 37. Salsinājums. 38. Vertikāls.

STATENISKI: 1. Apliecības. 2. Vietniekvārds. 3. Rīgas priekšpilsēta. 4. Nomāt. 5. Dauza. 6. Svinīga rakstura dzejolis. 7. Satikšanās vieta. 8. Putns. 9. Tuvs radinieks. 16. Vīrieša vārds. 19. ASV armijas pasta iestāžu iniciāli. 20. Neīdzens. 22. Koki. 24. Tiekšanās. 26. Pārveids. 27. Maisa. 28. Īgaunis. 30. Gāzes. 32. Miecīties. 32. Mīda. 35. Ķīmisks elements.

Kur palicis Ozoliņš?